

ΑΠΟΘΗΚΗ

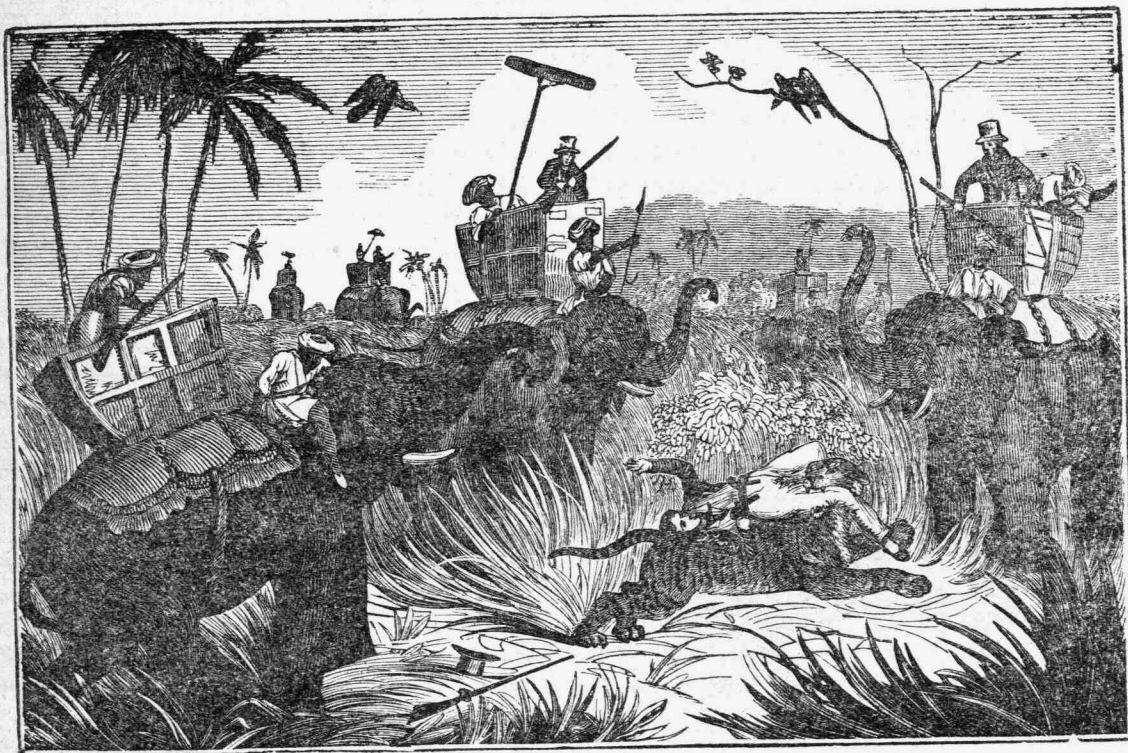
ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ, 1841.]

[ΑΡΙΘ. 57.]

Ο ΚΑΤΑ ΘΕΙΑΝ ΠΡΟΝΟΙΑΝ ΔΙΑΣΩΘΕΙΣ.

Τίγρις οπισθοδρομούσα εις τὸ δάσος.

ΠΑΣΙΓΝΩΣΤΟΝ εἶναι ὅτι ἄγρια θηρία βαρέως ἐνόχλοῦσιν ἔτι τὰ πλείστα μέρη τῶν Ἰνδιῶν. Εἰς πᾶσαν τοποθεσίαν, ἐκτὸς εἰς τὰς πλέον κατακημένας, ὁ λέων, ἡ τίγρις, ἢ ὁ βούβαλος, καθιστῶσιν ἐπικίνδυνον τὴν διάβασιν τῶν δασῶν. Ἀπαιτεῖται λοιπὸν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν κατοίκων νὰ καθυποτάσσωνται οἱ κραταιοὶ οὗτοι πολέμιοι· κατορθοῦσι δὲ τοῦτο ἐπιχειρηματίαι καὶ ἀτρόμητοι ἄνδρες, τὴν ἰδίαν αὐτῶν ζωὴν ριψοκινδυνεύοντες.

Εἰς τὴν καταδίωξιν τῆς φοβερᾶς τίγριδος ὁ ἐλέφας εἶναι χρησιμώτατος βοηθός, δεικνύει δὲ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο τὴν μεγίστην θυμοσοφίαν καὶ ἀνδρείαν. Τόσῃν φροντίδα ἔχει ὑπὲρ τοῦ ἀναβάτου, ὥστε, ὁπότεν διαβαίῃ δάσος τι, ἐὰν κρέμεται κλάδος ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι θέλει ἐμποδίσειν τὴν ἐπὶ τῶν νῶτων αὐτοῦ στημένην ἑδραν, μολοντί αὐτὸς ὁ ἐλέφας ἠδύνατο ἐν ἀσφαλείᾳ νὰ περάσῃ ὑποκάτωθεν, γνωρίζων ὅμως ὅτι ἤθελε

βλάψειν τὸν κύριόν του, ἀρπάζει τὸν κλάδον μὲ τὴν προσοκίδα, καὶ τὸν ἀποσχίζει, ὥστε νὰ μὴ φέρῃ ἐνόχλησιν τινα εἰς τὸν ἀναβάτην. Ὡσαύτως χρησιμεύει τὰ μέγιστα, γνωστοποιῶν τὴν ἐγγύτητα τίγριδος· διότι, ὁπότεν ὁ ἐλέφας ὀσφρανθῇ τίγριν, (καὶ τὴν ὀσφραίνεται μακρόθεν), ἐκβάλλει ὀξεῖαν κραυγὴν. Ἀλλὰ πρὸ πάντων δεικνύεται ἡ τῶν δυνάμεων αὐτοῦ ὠφέλεια ἐν καιρῷ ἐφόδου· διότι τότε ἀνυψοῖ κατὰ κάθετον τὴν προσοκίδα, ὥστε, ὁπότεν ἡ τίγρις ἐφορμήσῃ, νὰ εὐρεθῇ ἔτοιμος ν' ἀποκρούσῃ τὴν προσβολήν· κάμνει δὲ τοῦτο καὶ διὰ νὰ μὴ προκαταληφθῇ, καθότι, ἂν μόνον πιάσῃ τὴν προσοκίδα τοῦ ἡ τίγρις, αὐτὸς ἀφοπλίζεται. Τὰ ἄλματα, ἢ πηδήματα τῆς τίγριδος ἐν καιρῷ ἐφόδου εἶναι τῶντι ἐκπληκτικὰ· ὁ καλῶς ὅμως γεγυμνασμένος ἐλέφας ἐπιτυχᾶνει γενικῶς εἰς τὸ ἀποκρούειν τὰς πλέον μανιώδεις προσβολὰς, καταγῆς ρίπτων τὴν τίγριν διὰ τῆς προσοκίδος του· ἂν δὲ ἡ πτώσις

ζαλίση ή κολοβώση τὸν ἔχθρον του, ἢ ἀν πληγώση αὐτὸν ὁ ἀναβάτης, ὁ στιβαρὸς ποὺς τοῦ κραταιοῦ ἐλέφαντος πραγματικῶς καταθραύει τὸ πεπτωκὸς θῦμα, καὶ διαμιᾶς τελειώνει τὸν ὄλεθρον του. Ἀλλὰ συμβαίνει κάποτε ν' ἀποστραφῆ τοῦ ἀγῶνος ὁ ἐλέφας, καὶ τότε κινδυνεύει τὰ μέγιστα ἡ ζωὴ τοῦ ἀναβάτου, διότι εὐκόλως ἡ τίγρις ἀναβαίνει ἐπὶ τοῦ ἐλέφαντος ἐκ τῶν ὀπισθεν, καὶ πιάνει τὸν εἰς τὴν ἔδραν, πρὶν αὐτὸς δυναθῆναι νὰ στρέψῃ πρὸς ὑπεράσπισιν. Γοιαυτῆς ζωηρῆς παραδείγμα ἠκολούθησε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Ἦσαν δὲ τὰ περιστατικά ὡς ἐπομένως.

Συνοδία τις Εὐρωπαϊῶν, συγκροτημένη ἀπὸ καλλιεργητᾶς τοῦ Ἰνδικοῦ καὶ ἀξιωματικούς ἐντοπίου τάγματος, τὸ ὁποῖον εἰς τὰ πέρηξ ἐστάθμευεν, ὑπῆρχον εἰς τὰ δάση πρὸς καταδίωξιν τίγρεων. Ὀλίγον δὲ τι προχωρήσαντες, ἐσήκωσαν παμμεγέθη τίγριν, ἣτις ἀτρομήτως ἀντεστάθη εἰς ὄλην τὴν σειρὰν τῶν ἐλεφάντων. Τὴν στιγμὴν ταύτην θῆλυς ἐλέφας, πρὸ μικροῦ ἀγορασθεὶς, καὶ εἰσέτι ἀδοκίμαστος, τρομάξας εἰς τὸν πλησιάζοντα ἔχθρον, αἰφνιδίως ἀπίστευσε νὰ φύγῃ. Εἰς μάτην δὲ κατέβαλεν ὁ ἐλεφανταγωγὸς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ἐπιτηδειότητα, ὥστε νὰ τὸν κάμῃ ν' ἀντικρύσῃ τὸν ἔχθρον. Ἡ γενναία λοιπὸν τίγρις ἀνεπήδησεν εἰς τὰ νῶτα τοῦ ἐλέφαντος, καὶ πιάσασα τὸν εἰς τὴν ἔδραν καθήμενον ἀπὸ τοῦ μηροῦ, ἔσυρεν αὐτὸν καταγῆς· ἔπειτα ρίψασα αὐτὸν, πάντη ζαλισμένον ἀπὸ τὴν πτώσιν, ἐπὶ τῶν ὤμων της, ἀπαράλλακτα ὡς ἡ ἀλώπηξ σηκῶναι τὴν χῆνα, ἐξέκίνησε πρὸς τὰ ἐνδότερα τοῦ δάσους. Πᾶν τηλεβόλον διευθύνθη κατὰ τῆς τίγριδος· ἀλλ' οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ πυροβολήσῃ ἐξ αἰτίας τῆς θέσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἔκειτο ὁ αἰχμαλωτὸς ἐπὶ τῶν νῶτων της. Διεπέρνα δὲ τὰ χόρτα τοῦ δάσους πολὺ ταχύτερα τῶν ἐλεφάντων, ὥστε μετ' ὀλίγον ἔγινεν ἄφαντος ἀπὸ τοὺς διώκοντας· ἔτι ὅμως ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὰς σταγόνας τοῦ αἵματος, ἠκολούθουν κατόπιν αὐτῆς, μετὰ τὴν ἐλπίδα, ὅχι νὰ σώσουν τὸν φίλον, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἴσως τὰ λείψανά του ἀπὸ τοὺς ὀδόντας τοῦ ἀγρίου θηρός. Ὅσον προέβαινον, ἐγίνοντο ἀμυδρότερα τὰ ἔχνη, ἕωσον, πεπλανημένοι εἰς τὴν καρδίαν τοῦ δάσους, ἔμελλον ἤδη νὰ παραιτήσωσιν ἀπηλπισμένοι τὴν ἔρευναν· ἀλλ' αἰφνης παρῆστη ἐνώπιον αὐτῶν τὸ ζητούμενον. Μετ' ἀπερίγραπτον ἔκστασιν εἶδον τὴν τίγριν ἐξηπλωμένην νεκρὰν ἐπὶ τῶν μακρῶν χόρτων τοῦ δάσους, σφιγκτὰ ἔτι κρατοῦσαν τὸν ἀτυχῆ αὐτῶν σύντροφον εἰς τὰς τρομαρὰς σιαγόνας της· ἐκεῖνος δὲ ἠσθάνετο μὲν, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο ν' ἀποκριθῆ εἰς τὰς ἐρωτήσεις των. Διὰ νὰ ἐκβάλωσι τὸν μηρὸν αὐτοῦ ἀπὸ τὸ στόμα τῆς τίγριδος, ἠναγκάσθησαν νὰ κόψωσι τὴν κεφαλὴν της· ἔπειτα δὲ, τὰς σιαγόνας αὐτῆς διαχωρίσαντες, ἀπέσπασαν τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τὰς πληγὰς· καὶ ἐπειδὴ ἕνας τῆς συντροφίας ἔτυχεν κατὰ θεῖαν πρόνοιαν νὰ ἦναι χειρουργός, ὁ πάσχων ἐκυττάχθη μετὰ τὴν ἀνήκουσαν ἐπιμέλειαν· ὥστε οἱ κυνηγοὶ ἔλαβον τὴν μεγάλην εὐχαρίστησιν νὰ ἐπιστρέψωσι μετὰ τοῦ φίλου αὐτῶν ἀπαλαχθέντος τῆς

πλέον ἐπικινδύνου θέσεως, καὶ μ' ἐλπίδας ἀναρρώσεως. Μεταφερθεὶς εἰς τὸ πλησιέστερον οἶκημα, καὶ ἀναπαυθεὶς ὀλίγον, ἐξιστόρησεν ἔπειτα εἰς τοὺς φίλους αὐτοῦ τίνι τρόπῳ διεσώθη.

Φαίνεται ὅτι διὰ μερικὴν ὥραν, ἀφοῦ ἐπίασεν αὐτὸν ἡ τίγρις, ἐξηκολούθει ἀναίσθητος, ζαλισμένος ὡν ἀπὸ τὴν πτώσιν, καὶ λειποθυμημένος ἀπὸ τὸ ἐκρέον αἷμα, ὡς καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν οἱ ὀδόντες αὐτῆς ἐνεποιοῦν δριμυτάτην ἀλγηδόνα. Ἀφοῦ δὲ συνήλθεν εἰς ἑαυτὸν, παρετήρησεν ὅτι ἔκειτο ἐπὶ τῶν νῶτων τῆς τίγριδος, ἣτις ἐκάλαζε μετὰ τυχὸν βῆμα διὰ μέσου τοῦ δάσους, ἐνῶ κάποτε τὸ πρόσωπον καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ βιαιότατα ἠμύσσοντο ἀπὸ τὰς ἀκάνθας καὶ τὰς βάτους δι' ὧν ἐσύρετο. Ἐπειδὴ κάμμία οὐδ' ἡ πλέον ἀμυδρὰ ἐλπίδος ἀκτὶς δὲν ἔμενεν, ἀπεφάσισε νὰ κεῖται ἡσυχος ἐπὶ τῶν νῶτων αὐτῆς, ἕως νὰ φθάσῃ τὸ τέλος—ἀλλὰ τοῦ ἤλθεν εἰς τὸν νοῦν ὅτι εἶχε δύο πιστόλια εἰς τὴν ζώνην, μετὰ τὰ ὁποῖα ἴσως ἠμπόρει νὰ φονεύσῃ τὸ θηρίον. Μετὰ διαφόρους ἀποπειράς, αἰτινες ἐκ τῆς ἀδυναμίας αὐτοῦ τίποτε δὲν κατώρθωσαν, ἐπέτυχεν, τελευταῖον, νὰ σύρῃ ἐν αὐτῶν ἀπὸ τὴν ζώνην του, τὸ ὁποῖον ἀμέσως διεύθυνεν κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ θηρίου. Ἐπυροβόλησεν, ἀλλὰ τὸ μόνον φανερὸν ἀποτέλεσμα ἦτον ὅτι παροξυνθεῖσα ἡ τίγρις ἔδωκεν εἰς αὐτὸν σφοδρὸν τινάγμα, δι' οὗ βαθυτέρον εἰς τὴν σάρκα του οἱ ὀδόντες αὐτῆς ἐνεπήχθησαν, ἔπειτα δ' ἐτάχυνεν τὸ βῆμά της. Ἀπὸ τὴν ἐκ τούτου ἀγωνίαν πάλιν ἐλειποθύμησε, καὶ διὰ τινὰ λεπτὰ ἔμενε πάντη ἀναίσθητος. Συνελθὼν ὅμως ὀλίγον, ἀπεφάσισε νὰ δοκιμάσῃ καὶ δεύτερον πιστόλιον εἰς ἄλλο μέρος. Ὅθεν σύρας τὸ πιστόλιον ἐκ τῆς ζώνης του, καὶ σκοπεύσας κατὰ τῆς καρδίας, ἐπυροβόλησεν ἐκ νέου· ἐν ἀκαρεῖ ἡ τίγρις ἔπεσε νεκρὰ, καὶ οὐδ' ὠλόλυξεν οὐδ' ἐσάλευσεν μετὰ τὴν πτώσιν.

Ἄλλ' ἀκόμη δὲν ἦτον ἔξω κινδύνου. Δὲν ἠδύνατο νὰ φωνάξῃ, καὶ κατὰ συνέπειαν, μολονότι ἤκουε τοὺς φίλους αὐτοῦ πλησιάζοντας, ἐφοβέτο μὴ παρέλθωσιν αὐτὸν χωρὶς νὰ παρατηρήσωσι ποῦ ἔκειτο. Κατ' εὐτυχίαν συνέβη ἀλλέως, καὶ οὕτως ἡ ζωὴ του διεσώθη. Ὑπὸ χειρουργικὴν ἐπιμέλειαν ἀνέλαβεν ἀπὸ τὰς πληγὰς του, καὶ μολονότι σφοδρῶς κατασπαράχθει ἔμεινε χωλὸς διὰ βίου, εἶχεν ὅμως περισσοὺς λόγους νὰ ἐγνωμονῆ διὰ τὴν θαυμαστὴν ταύτην κατὰ θεῖαν πρόνοιαν γενομένην διαφύλαξιν.

Ο ΕΚ ΜΙΚΡΟΥ ΜΕΓΑΣ.

ΤΑ ἐπόμενα διηγεῖται περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ βίου του ὁ Ἰάκωβος Φεργυσὼν, (James Ferguson), ἀνὴρ ἐπίσημος εἰς τὰ μαθηματικά, τὴν μηχανικὴν, καὶ τὴν ἀστρονομίαν.—Ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1710, πλησίον τῆς μικρᾶς κωμοπόλεως Κεῖθ, εἰς τὸ βορεινὸν μέρος τῆς Σκωτίας· ἐμπορῶ δὲ μ' εὐχαρίστησιν νὰ εἶπω ὅτι οἱ γονεῖς μου, καίτοι πτωχοὶ, ἦσαν θρησκόφι καὶ τίμιοι· ἐξῆσαν εὐυπόλητοι, καὶ ἀπέθανον μετὰ καλὸν χαρακτήρα

Μολονότι δὲ ὁ πατήρ μου τίποτε δὲν εἶχε πρὸς διατήρησιν τῆς μεγάλης αὐτοῦ οἰκογενείας παρὰ τὸ ἡμεροκάματον, καὶ τὸ εἰσόδημα ὀλίγων στρεμμάτων γῆς τὰ ὁποῖα ἐνοικίαζε, μ' ὄλον τοῦτο δὲν παρημέλει τὰ τέκνα του, διότι, ὡς ἄκρις εὐκαιροῦσε, τὰ ἐδίδασκε τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν γραφὴν. Ἐγὼ δ' ἔμαθον νὰ ἀναγινώσκω, ἐνῶ ὁ μεγαλύτερός μου ἀδελφὸς ἐδιδάσκετο τὴν ἀνάγνωσιν τῆς κατηχησέως· διότι, ἐντροπέμενος νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου νὰ μὲ διδάξῃ, εἶχον συνήθειαν, ὅτε ἤμην μόνος, νὰ σπουδάζω τὸ εἰς τὸν ἀδελφόν μου παραδοθὲν μάθημα· ὡς ἄκρις δ' ἐδυσκολευόμην, ὑπήγγιον εἰς γρατῆν τινὰ γειτόνισσαν, ἡ ὁποία μ' ἐβοήθει τοσοῦτον ὥστε μίαν τῶν ἡμερῶν εὐχαρίστως ἐξεπλάγη ὁ πατήρ μου, εὐρών με ἀναγινώσκοντα πρὶν καὶ συλλογισθῆναι ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ μὲ διδάξῃ· ὅθεν ἤρχισε καὶ αὐτὸς νὰ μὲ παραδίδῃ, καὶ μ' ἐδίδασκε νὰ γράφω· παρὰ ταύτην δὲ καὶ τριῶν μηνῶν διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον εἰς τὸ ἐν Κεῖθ σχολεῖον, ἀλλῆς δὲν ἤξιώθη.

Ἡ πρὸς τὰ μηχανικὰ κλίσεις μου ἔλαβεν ἀρχὴν ἀπὸ ἀλλόκοτον τι συμβεβηκός. Ὅτε ἤμην ἑπταετῆς ἡ ὀκταετῆς, μέρος τῆς στέγης τοῦ οἴκου μας ἐπαλαιώθη, καὶ ὁ πατήρ μου, ἐπισκευάζων αὐτὴν, ἐφήρμοσεν ὑπομόχλιον καὶ μοχλὸν εἰς ὄρδιον τινὰ δοκίδα, ὥστε νὰ σηκῶσιν τὴν στέγην εἰς τὴν προτέραν θέσιν της· μετὰ μεγάλης δ' ἐκπλήξεως, εἶδον αὐτὸν, χωρὶς νὰ στοχασθῶ τὴν αἰτίαν, ἀνυψοῦντα τὴν βαρυτάτην στέγην, ὡς νὰ ἦτο μικρὸν τι βῆμα. Κατὰ πρῶτον ἀπέδωκα τοῦτο εἰς βαθμὸν δυνάμεως, ὁ ὁποῖος μ' ἔκαμε καὶ νὰ φοβηθῶ καὶ νὰ θαυμάσω· ἀλλὰ, συλλογισθεὶς περισσότερον, ἐνθυμήθητι ὅτι εἶχεν ἐφαρμοσέναι τὴν δύναμιν αὐτοῦ εἰς τὸ ἄκρον ἐκεῖνο τοῦ μοχλοῦ, τὸ μᾶλλον ἀπέχον τοῦ ὑπομοχλίου· ἐρευνήσας δὲ καὶ μετῶν ὅτι ἐκ τούτου προήλθε τὸ φαινόμενον θαῦμα, ἤρχισα νὰ κάμνω μοχλοὺς, καὶ μετεχειρίσθη αὐτοὺς εἰς διάφορα πειράματα, ὡς καὶ τροχοὺς, τοὺς ὁποῖους ἔκαμα μετὰ τὸν τόννον τοῦ πατρὸς μου καὶ μικρὰν τινὰ μάχαιραν.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ πατήρ μου δὲν εἶχε τὸν τρόπον νὰ μὲ διατηρῆ εἰς τὰ τοιαῦτα καταγινόμενα, καὶ ἐπειδὴ ἤμην ἀκόμη πολὺ νέος καὶ ἀδύνατος διὰ κοπιαστικὴν ἐργασίαν, μ' ἔβαλεν εἰς ἕνα τῶν γειτόνων νὰ βόσκω πρόβατα, καὶ τότε ἤρχισα νὰ θεωρῶ τοὺς ἀστέρας τὴν νύκτα, τὸν τόπον ἐκάστου σημειῶντων μετὰ δεσμὸν ἐπὶ τινος κομβοσχοινίου, ἔπειτα δὲ καταστράνων αὐτοὺς ἐπὶ χάρτου. Ἀκολουθῶν ἐμβῆκα εἰς τὴν δούλευσιν σημαντικῶν τινῶν γεωργῶν, ὁ ὁποῖος βλέπων ὅτι μετὰ τὸ ἡμεροκάματον ἐξηρχόμην εἰς τὸ χωράφιον, μ' ἐπάπλωμα τριγύρω μου, καὶ πλαγιάζων ἐπὶ τῶν νῶτων μου παρετήρουν τοὺς ἀστέρας, κατὰ πρῶτον μὲν ἤρχισεν νὰ μὲ περιγεῖ· ἀλλ' ἀφοῦ ἐξηγήθητι εἰς αὐτὸν, μ' ἐνεθάρρυνε νὰ ἐξακολουθῶ καὶ μάλιστα, διὰ νὰ ἀντιγράφω εἰς τὸ καθαρὸν τὴν ἡμέραν ὅσα ἔκαμνον τὴν νύκτα, πολλάκις εἰργάζετο ἀντὶ ἐμοῦ, δίδων εἰς τὴν χεῖρά μου τὸν διαβήτην καὶ τὸν κάλαμον, καὶ λαμβάνων αὐτὸς

τὴν δίκηλαν ἢ τὸ δρέπανον. Πάντοτε θέλω σέβασθαι τὴν μνήμην ἐκεῖνου τοῦ ἀνδρός.

Περὶ τὸν καιρὸν τοῦτον, εὐγενῆς τις, Θωμᾶς Γράντ ὀνομαζόμενος, τυχὼν νὰ ἴδῃ ἐν ἀπὸ τὰ σχέδιά μου, μετὰ προσεκάλεσε νὰ ὑπάγω εἰς τὸν οἶκόν του, ὅπου μ' ἐβεβαίωσεν ὅτι ὁ οἰκονόμος αὐτοῦ ἤθελε μετὰ διδάξῃν πολλὰ πράγματα. Πρὶν μὲν ἐκπνεύσῃ ἡ προθεσμία, δὲν ἤθελον ν' ἀφήσω τὸν καλὸν μου αὐθέντην· ἀλλ' ἐπομένως ὑπῆγα εἰς τοῦ κυρίου Γράντ, ὅπου μετ' ὀλίγον ἐφιλιώθη μετὰ τὸν οἰκονόμον του, φίλιαν ἣτις διήρκεσε μέχρι θανάτου. Ἦτο παράδοξος ἀνὴρ, κάτοχος τῆς ἀρεθμητικῆς, καλὸς μαθηματικὸς, ἐμπειρὸς τῆς μουσικῆς, γνωρίζων τὴν Λατινικὴν, Γαλλικὴν, καὶ Ἑλληνικὴν, καὶ ἱκανὸς προσέτι νὰ διατάξῃ ὡς ἰατρός, χρεῖας τυχοῦσης.

Ἐπανελθὼν οἴκαδε, ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ ἐπιβαρύνω τὸν πατέρα μου, ὑπῆγα εἰς τινος μωλωνᾶ, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἤθελε μὲ μόνον πολὺς καιρὸς διὰ σπουδῆν· τὸσον ὅμως ἡγάπα τὸ καπηλεῖον ὁ κύριος, ὥστε ἀφέθη ἐπάνω μου ὄλη τοῦ μύλου ἡ ἐπιστασία, καὶ τὴν πείναν ὑπέφερον, ὥστε πολὺ εὐχαριστοῦμην ὡς ἄκρις μ' ἐδίδετο νὰ φάγω ὀλίγον ἄλευρον τῆς βρόμης μετὰ ὕδωρ ἀναμειγμένον. Ἀφοῦ δ' ἐτελείωσεν ἡ μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἐτήσιος συμφωνία μου, ὑπῆγα εἰς γεωργῶν ὅστις ἔκαμνε τὸν ἰατρὸν, καὶ ὅστις ὑπεσχέθη νὰ μὲ διδάξῃ τὴν ἰατρικὴν του· ἀλλ' οὐτετὰ βιβλία του μ' ἐδειξέ ποτε· ἀπ' ἐναντίας, τὸσον βαρέως μετὰ ἠνάγκαζε νὰ κοπιάζω, ὥστε ἠρῶστησα, καὶ ὅτε ἡ ἀσθένεια μετὰ ἠνάγκαζε νὰ τὸν ἀφήσω, δὲν ἤθελε νὰ μὲ πληρῶσῃ τὸν μισθόν μου διὰ τοὺς τρεῖς μῆνας, ἐπὶ λόγῳ ὅτι δὲν εἶχον τελειώσειν τὴν ἐξαμηνιαίαν ὑπηρεσίαν. Ἐνῶ ἐπάσχον, κατεσκευάσασα δύο ὠρολόγια, τὸ μὲν τὸ κόλπου, τὸ δὲ τοῦ τοίχου, καὶ ἄλλα πράγματα, τὰ ὁποῖα, μετὰ τὴν ἀναρρώσιν μου, ὑπῆγα καὶ προσέφερον εἰς εὐγενῆ τινὰ, περὶ οὗ ἤκουσα ὅτι ἔχει καλλίστην διάθεσιν· μετὰ ὑπεδέχθη φιλοφρονέστατα, καὶ διὰ μέσου αὐτοῦ ἠμπόρεσα ἐπομένως νὰ ὑπάγω εἰς τὸ Ἐδιμβούργον, καὶ νὰ ἐξακολουθῶ τὰ προσφιλῆ μου μαθήματα· ἐλάμβανον δὲ καὶ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ἀναπληρῶ κάποτε τὰς χρεῖας τοῦ πτωχοῦ πατρὸς μου.

Ὁ Ἰάκωβος Φεργυσὼν, τὰ περὶ τῆς πρώτης ζωῆς τοῦ ὁποῖου κατεχωρήσαμεν ἐδῶ ἐκ τῆς ἰδίας του περιγραφῆς, ἔγινε μέλος τῆς Βασιλικῆς Ἑταιρείας τοῦ Λονδίνου, περίφημος διδάσκαλος τῆς Ἀστρονομίας καὶ τῆς Φυσικῆς, καὶ ὁ συγγραφεὺς διαφόρων ἐπιστημονικῶν πονημάτων. Ἐκ τῶν ἀκρατῶν αὐτοῦ ἦτο καὶ ὁ τότε πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας, ὁ μετέπειτα Γεώργιος Τρίτος, ὅστις τὸν προσδιώρισεν ἐτήσιον σύνταξιν πενήτη κοντα λιτρῶν στερλινῶν. Ἦτον ἀπλοῦς καὶ ταπεινὸς τὰ ἤθη, καὶ λιτὸς εἰς τὰς ἐξῆς του· ὅτε δ' ἀπέθανεν, τὸ 1776, εἶχεν ἐξ ἑξαμηνιαίας λιτρῶν στερλινῶν.

ΤΙ δυσκολώτατον;—Τὸ νὰ γνωρίζῃ τις ἑαυτὸν.

ΤΙ δ' εὐκολώτατον;—Τὸ νὰ συμβουλεύῃ ἄλλους.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΕΙΑΣ.

ΕΙΣ τὴν Ἑλληνικὴν παλαιὰν γλῶσσαν εὐγενεῖς ὠνομάζοντο οἱ καταγόμενοι ἀπὸ θεοῦ, ἡμιθέοι, ἤρωα ἢ ἄνδρα καταρθώσαντας λαμπρὸν τι κοινωφελὲς ἔργον. Καὶ ἀπὸ τοῦ ἀπογόνου τῶν εὐγενῶν τούτων ἐκεῖνοι ἐμνημονεύοντο ὡς εὐγενεῖς, ὅσοι ἔπρασαν ἔργα ὅμοια ἢ ἀνάλογα τῶν προγονικῶν κατορθωμάτων. Εὐγενής ἐνομίζετο κ' ἐλέγετο ὁ ἀπὸ ἀγενεῖς καταγόμενος Κόδρος, τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων, ὅχι διότι ἦτο βασιλεὺς, ἀλλὰ διότι ἐθυσίασε καὶ βασιλείαν καὶ ζωὴν, διὰ τὴν σωσθῆναι τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τῆν ἀδικον ἐφοδον τῶν Λακεδαιμονίων. ἔθεν καὶ ὠνομάζαν παροιματικῶς "Εὐγενέστερον Κόδρον" ὅτινα ὑπέθεταν πράξαντα, ἢ ἱκανὸν νὰ πράξῃ λαμπρότερα ὅσων εἶχε πράξειν ὁ Κόδρος. Οἱ Ἡρακλεῖδαι ἐλέγοντο εὐγενεῖς, ὅχι διὰ τὸν πρόγονον αὐτῶν Διογενῆ καὶ ἤρωα Ἡρακλῆα, ἀλλὰ διότι ἐκατόρθωσαν ἔργα ἀξία τοῦ προγόνου τῶν, ἀνακτήσαντες, μετὰ πολλοὺς ἐπιμόνους ἀγῶνας, τὴν προγονικὴν αὐτῶν κληρονομίαν, τὴν Πελοπόννησον. Οἱ κυριεύσαντες τὴν Γαλλίαν δορικτήτορες Φράγκοι δὲν ὠμοίαζαν τοὺς Ἡρακλεῖδας, ἀλλ' ἦσαν λησταί, ἴσοι καὶ ὁμότιμοι συναλλήλως, στρατηγούμενοι ἀπὸ ἓνα ἐκλεγμένον με κοινήν ψῆφον λήσταρχον, τὸν ὁποῖον πάλιν με κοινήν ψῆφον ἤλασαν, ἢ καὶ ἐφόνευν, ὡσάντις δὲν τοὺς ἤρσαν ἢ στρατηγία του. Οἱ λησταὶ οὗτοι ἐμοιράσθησαν τὰ δορίληπτα κτήματα τῶν ληστευθέντων ἀναλόγως τῆς καθενὸς συνεισφοράς εἰς τὴν ληστείαν, καὶ με συνθήκην, νὰ συνέρχωνται καὶ νὰ συμπάχωνται πάλιν, ὡσάντις ἢ χρεια τοὺς καλέσῃ νὰ τὰ φυλάξωσιν ἀπὸ ἐφοδον ἄλλων ληστῶν, ἢ καὶ νὰ τ' αὐξήσωσι με νέας ληστείας. Μετὰ καιρὸν ὅμως οἱ ἀπόγονοί των αἰσθάνοντο ὅτι ἡ φυλακὴ τῶν πολλῶν κτημάτων τούτων ἐχρειάζετο καὶ εἰδὸς τι πολιτικῆς τάξεως καὶ καταστάσεως, ἐψήφισαν, κατὰ μίμησιν τῶν Ῥωμαιογᾶλλον πρώτων νομίμων κτητόρων, ἄρχοντας τινὰς ὀνομαζομένους Δούκας, Κόμητας, Μαρκίωνα, Βαρόνους, καὶ ἄλλα διάφορα ὅχι ψιλὰ ὀνόματα, ἀλλὰ σημαίνοντα αὐτὸ τὸ χρεωστούμενον μερικῶς ἀπὸ καθένα τῶν ἔργων. Δούκες (Duces, Ἡγεμόνες,) ὠνομάζοντο οἱ στρατηγούμενοι εἰς πόλεμον. Κόμητες (Comites, Συνοπαδοί,) οἱ συνοδεύοντες τὸν ἡγεμόνα, ἢ ἄλλον ἀξιωματικὸν κατώτερον, ἢ καὶ ἀνώτερον, ὡς ἦσαν οἱ Κόμητες (comptes) τῶν Ῥωμαίων αυτοκρατόρων. Μαρκίωνοι, Marchiones ἢ Marchisi (Marquis), Ὁροφύλακες, οἱ ταγμένοι εἰς τὰ ὄρια τῆς ἐπικρατείας διὰ νὰ τὰ φυλάσσωσιν ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τὰς ἐφόδους, ἀπὸ τὸ Mark, Γερμανικὴν λέξιν σημαίνουσαν Ὀρον· τὸ δὲ Βαρόνος, ἀπὸ τὸ Baro, τὸ ὁποῖον, ὡς κρίνουν τινες, εἰς μὲν τοὺς παλαιούς Ῥωμαίους ἐσήμαινε τὸν Ἡλίθιον, εἰς δὲ τὸν παρακμάζοντα Λατινισμόν τὸν Ἀρτίον ἢ Δίον, (Vaillant, Belliqueux), πιθανὸν ὅτι ἐδόθη ὡς τιμητικὸν ἐπίθετον εἰς τοὺς ἀριστεῖς καθενὸς λόχου ἢ τάγματος στρατιωτικοῦ.

Οἱ τίτλοι λοιπὸν οὗτοι ἦσαν (ὡς εἶπα) ὀνόματα σημαντικὰ ἐπαγγελμάτων ἢ πράξεων. Ἀλλὰ με τοῦ

καιροῦ τὴν πρόδον οἱ μοιρασθέντες τὰ λάφυρα δορικτήτορες, ὡς ἐμετάβαλαν τὰ κληρουχικά των κτήματα εἰς ἀνεξαρτήτους ἀπὸ τὸ κοινὸν ἡγεμονίας, παρόμοια ἐφύλαξε καθένας ἐξ αὐτῶν καὶ τὸν ἀρχαῖόν του τίτλον, ὅτε ἦτο μέλος τῆς κοινότητος· καὶ τελευταῖον τὸν διέδωκαν κατὰ διαδοχὴν καὶ εἰς τοὺς ἀπογόνους των, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐκράτησαν, καὶ ἀφοῦ ἔπαυσαν αὐτὰ τὰ πράγματα, συγκολλήσαντες μ' αὐτὸν καὶ τὸν τίτλον Εὐγενής (noble), ὡς συνώνυμον. Καθεὶς ἐκ τούτων ὠνομάζετο ἰδίως Δούξ, Κόμης, Μαρκίον, Βαρόνος, διότι ἐκτάγεται ἀπὸ ἀληθινὸν Στρατηγόν, Συνοπαδόν, Ὁροφύλακα ἢ Ἀριστέα, καὶ κοινῶς, Εὐγενής, διότι ἀνέφερε τὴν ἀρχὴν τῆς γενέσεώς του εἰς ληστὰς. Καὶ ἐκ ταύτης τῆς ἐποχῆς ἤρχισεν ἡ φρικτὴ Τιμαριωτικὴ (feudalite) λεγομένη κατάστασις.

Ἡ Γραικορωμαϊκὴ δεσποτία εἶχε Δούκας, Κόμητας, καὶ Εὐγενεῖς πολλοὺς· ἐνόμιζε δὲ Εὐγενεστάτους, ὀνομάζουσα τοὺς ἔτι καὶ βαρβάρως Νωβιλισίμους, (ἀπὸ τὸ Nobilissimus Ῥωμ.) πρώτον τοὺς υἱοὺς τῶν αυτοκρατόρων, ἔπειτα καὶ ἄλλους τινὰς, ἕως ἑκατάντησε νὰ ἐφεύρῃ καὶ τοὺς Πρωτονωβιλισίμους, καὶ τοὺς Πρωτονωβιλισιμοῦπερτάτους, ὡς ἐπενόησε καὶ Πρωτοσεβάστους, Πανυπερσεβάστους, Πανυπερπρωτοσεβάστους, καὶ τελευταῖον, τοὺς πολυσυλλάβους Πανυπερπρωτοσεβαστοῦπερτάτους, παραπολὺ γελοιοτέρους παρὰ τοὺς παλαιὰ κωμωδηθέντας Ὁφρουανασπασίδας καὶ Λοπαδαρπαγίδας.—ΚΟΡ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΓΡΑΦΩΝ.

ΟΣΤΙΣ καταδικάζει τὴν εἰς τὴν γλῶσσαν μας μεταφρασιν τῶν ἱερῶν Γραφῶν, δὲν καταλαμβάνει, φαίνεται, ὅτι καταδικάζει ὅλους τοὺς ἱεροὺς πατέρας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, οἵτινες παραγγέλλουν τὴν ἀνάγνωσιν καὶ μελέτην αὐτῶν καὶ εἰς ἄνδρας καὶ εἰς γυναῖκας, καὶ εἰς νέους καὶ εἰς γέροντας· ἀντιλέγει εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅστις ἐντέλλεται τὴν ἀνάγνωσιν καὶ ἐρευνᾶν τῶν Γραφῶν· "Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς·" ὅστις ἐξαπέστειλε τοὺς ἱεροὺς μαθητάς του νὰ κηρύττωσι πανταχοῦ τὴν θείαν του διδασκαλίαν· "Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη." Ἡ κοσμοσωτήριος διδασκαλία τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ, αἱ προρρήσεις τῶν προφητειῶν, αἱ θεῖαι ἐντολαί, εἰς τὰ βιβλία ταῦτα ἐμπεριέχονται, τὴν παλαιὰν καὶ νέαν Διαθήκην· ἢ δὲ μεταφράσεις αὐτῶν εἰς τὰς λαλουμένας γλώσσας, τί ἄλλο εἶναι παρὰ κήρυγμα, μαθητεύσις καὶ διδασκαλία τῶν λαῶν διὰ τοὺς ὁποίους καὶ ἐγράφησαν;" ὅσα γὰρ προσηγάγη, εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν προσηγάγη (Πρὸς Ῥωμ. εἰ. 4). Ἀντιβαίνει καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ὁποῖον εἰς τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἐπέπλησε τοὺς ἱεροὺς Ἀποστόλους ἀπὸ τὴν χάριν του, καὶ ἐλαλοῦσαν με ξένας γλώσσας τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ εἰς Πάρθους, Μήδους, Ἑλλαμίτας, Ἀραβας, Ῥωμαίους, Ἑλληνας.—BAM-BAS.

Η ΕΠΤΑΝΝΗΣΟΣ.

Ἄριθ. 6.

ΛΕΥΚΑΣ ΚΑΙ ΚΥΘΗΡΑ.

ΠΡΟΣ ἄρκτον τῆς Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης κεῖται ἢ τὴν σήμερον Ἁγία Μαύρα, τοπάλαι δὲ Λευκάς καὶ Λευκαδία, μήκος ἔχουσα περίπου τριάκοντα μιλίων, πλάτος δὲ περίπου δώδεκα. Ἡ νῆσος αὕτη ἦτο ποτὲ χερσόνησος, ἢ, κατὰ τὸν Ὀμηρον, Ἀκτὴ τῆς Ἀκαρνανίας. Ἄλλ' οἱ Κορίνθιοι, ὡς λέγει ὁ Στράβων, "πεμφθέντες ὑπὸ Κυψέλου καὶ Γαργάσου, ταύτην τε κατέσχον τὴν ἀκτὴν, καὶ τῆς χερσονήσου διορίζαντες τὸν ἰσθμὸν ἐποίησαν νῆσον τὴν Λευκάδα." Τὸνομα Λευκάς ἐδόθη ἀπὸ πέτραν λευκὴν ἐν ὑψηλῷ τόπῳ, ἐκνεύουσαν εἰς τὸ πέλαγος κατὰ τὴν Κεφαλληνίαν. Ἐπὶ τῆς πέτρας ταύτης ἦτο καὶ ναὸς τοῦ Λευκάτα Ἀπόλλωνος, καὶ προσέτι τὸ περιβόητον Ἄλμα τῆς Σαπφούς, τὸ μέρος δηλαδὴ ἔθεν αὕτη καὶ ἄλλοι ἐπήδησαν εἰς τὴν θάλασσαν πρὸς παῦσιν τοῦ ἔρωτος. Τὴν σήμερον τὸ ἀκρωτήριο τοῦτο ὀνομάζεται Δουκάτον, κεῖται δὲ κατὰ τὴν μεσημβρινοδυτικὴν κόγχην τῆς νήσου, ὃν ἢ ἐσχατῖα τιτανῶδων ὀρέων, τὰ ὁποῖα τὴν νῆσον ὀλόκληρον διαπερῶσι. Τινὰ μέρη τῆς βουνώδους ταύτης σειρᾶς φθάνουν εἰς 3000 ποδῶν ὕψος.

Ποταμὸν λόγου ἄξιον δὲν ἔχει κανένα ἢ νῆσος αὕτη, αἱ βρύσες ὅμως καὶ τὰ φρέατα εἶναι καὶ πολλὰ καὶ καλά· ἢ δὲ πόλις δαφιλῶς ἀναπληροῦται ἀπὸ ὕδωρ, φερόμενον διὰ τινος ὑδραγωγείου ἐκ βρύσεως μίαν ὥραν ἀπεχούσης. Λίμνη στασίμου ὕδατος σχηματίζεται κατ' ἔτος εἰς κοιλάδα περὶ τὰς δύο ὥρας πρὸς μεσημβρίαν τῆς πόλεως, ἐν τῷ μέσῳ βουνῶν. Ἡ λίμνη αὕτη ἔχει ὡς μίαν λεύγην περιφέρειαν· ἀρχίζει δὲ νὰ φαίνεται περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου, ἀλλὰ τὰ ὕδατα ξηραίνονται ὅλως διόλου πρὸς τὰ τέλη τοῦ Μαΐου, ἀφίνοντα γονιμωτάτην πεδιάδα ἐπικλύστου γῆς. Ὑπάρχει δὲ καὶ ὡσεὶ λίμνη ἀλμυροῦ ὕδατος, ἔχουσα ἐξ ἑνὸς μέρους τὸν ἰσθμὸν τὸν ὁποῖον εἶπομεν ἤδη ὅτι τοπάλαι διώρυξαν οἱ Κορίνθιοι. Ἡ διώρυξ αὕτη, μολονότι συνεχῶς ποτὲ τὴν διάβασιν πλοίων, πρὸ πολλοῦ ὅμως σχεδὸν ὀλότελα ἐπληρώθη με ἰλὸν καὶ τιτανῶδη τρίμματα, γεννηθέντα ἐκ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἀνέμου ἐπὶ τὰς βραχῶδεις βᾶσεις τῶν ὀρέων. Τὸ βάθος τοῦ ὕδατος εἰς τὴν ἀλμυρὰν ταύτην λίμνην εἶναι τριῶν ποδῶν ἕως ἐξ δακτύλων, ἢ δὲ τῆς ἐπιφανείας ἕκτασις ἐξ ἑπτά ἢ ὀκτὼ τετραγωνικῶν μιλίων. Εἰς τὰ κράσπεδα τῆς λίμνης ὑπάρχουν διάφοροι ἀβαθεῖς τόποι, καταλλήλως τοποθετημένοι πρὸς κατασκευὴν ἁλατος διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἐξατμίσεως. Πεντακόσιοι ἢ ἑξακόσιοι ἄνθρωποι ἐνασχολοῦνται εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

Ἡ νῆσος ὑπόκειται τὰ μέγιστα εἰς σεισμούς. Τὸ 1820 μετὰ τῆς 12ης Φεβρουαρίου καὶ τῆς 31ης Μαρτίου συνέβησαν ἐξήκοντα τρεῖς αὐστηροὶ σεισμοί, οἵτινες ἐκρήμισαν ἐβδομήκοντα περίπου τῶν ἐν τῇ πόλει κατοικιῶν, ἀφήκασιν δὲ κλονουμένας τὰς πλειοτέρας τῶν

ἐπιλοίπων. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐγιναν προσέτι ὀκτακόσιοι περίπου ἐλαφροὶ κλονισμοί· κάποτε δὲ ἡ γῆ ἐξήκολούθει τρέμουσα δώδεκα ἢ δεκατέσσαρας ὥρας κατὰ συνέχειαν, χωρὶς τινος ἐπαισθητῆς παύσεως. Εὐρίσκοντο δ' οἱ πολῖται κατ' ὄλον τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ἐλευθέρην κατάστασιν, ὑπόχρεοι ὄντες νὰ ζητῶσι σκέπην εἰς ἀθλίαν καλύβαν πρὸς ὥραν κατεσκευασμένης, καὶ ὑπὲρ τοὺς δύο μῆνας μὴ τολμώντες νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τοὺς οἴκους των, ἐκ φόβου μὴ ἤθελεν αὐξήσῃν ἢ σφοδρότης τῶν κλονισμῶν· τὰ δὲ πνεύματα τῶν δεισιδαιμόνων ἐπασχον ἀπὸ ἀδιάλειπτον φόβον καὶ ταραχὴν κατὰ συνέπειαν τῆς διαδόσεως προφητειῶν, ὅτι ἡ πόλις ἐμελλεν ἐξ ὀλοκλήρου νὰ καταστραφῇ.

Οἱ δρόμοι ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο μέρος τῆς νήσου βαθμηδὸν βελτιοῦνται ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν τῆς Βρετανικῆς ἀρχῆς. Ἡ συγκοινωνία μετὰ τῆς πόλεως καὶ τοῦ φρουρίου ἐνεργεῖται διὰ λέμβων, καὶ προσέτι κατὰ τὸν ἀξιοπεριεργὸν διὰ τῶν λειψάνων παλαιοῦ ὑδραγωγείου. Ὁ ἄγωγος, δι' οὗ ἔρρεε τὸ ὕδωρ, εἶναι με λείας πέτρας ἐσκεπασμένος, ἔχει δὲ τριῶν ποδῶν πλάτος, ὡστε ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου συγχωρεῖ τὴν διάβασιν. Ἀνηγέρθη δὲ ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος τῶν Τούρκων Βαϊαζέτου. Ἐκτείνεται ὑπὲρ τὸ ἡμισυ μίλιον κατὰ τὸ μήκος, καὶ στέκει ἐπὶ 360 καμαρῶν. Ὡς ὑδραγωγεῖον δὲν χρησιμεῖται πλέον τὴν σήμερον.

Οἱ κάτοικοι τῆς Λευκάδος συμποσοῦνται εἰς δεκαεὶς περίπου χιλιάδας, διατρίβοντες εἰς τὴν πόλιν Ἀμαξίκι, καὶ εἰς τριάκοντα δύο ἀσημάντους κώμας, διεσκορπισμένας ἐφ' ὅλης τῆς νήσου. Τὸ Ἀμαξίκι ὑπερβαίνει ἐν μίλιον κατὰ τὴν περιφέρειαν, περιέχει δὲ χιλίους τετρακοσίους οἴκους, καὶ πληθυσμὸν ἐξ ἑξακτῶν. Εἶναι πενιχρὰ πόλις, ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἀπὸ ξύλον ὠκοδομημένη. Μία μόνον ὀπωσοῦν καλὴ ὁδὸς διαπερᾶ ὄλον αὐτῆς τὸ μήκος, δεκαπέντε ποδῶν ἔχουσα πλάτος κατὰ τὸ πλεον ἄνοικτον μέρος· αἱ δὲ λοιπαὶ ὁδοὶ εἶναι εὐτελεῖς, στεναὶ, ἄτακτοι, καὶ ῥυπαραί. Νέον ἰχθυοπωλεῖον κατεσκευάσθη ἐσχατῶς ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ, ὅπου δύναται τις ἐν ἀφθονία νὰ προμηθεύεται ἰχθύς ἀρίστης ποιότητος. Ἀλιεύουσι δὲ εἰς τὸ προεξημένον λιμνίον κατὰ τρόπον ἰδιαιτέρον. Ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ σπανίως ὑπερβαίνει δύο ἡμισυ πόδας κατὰ τὸ βάθος, οἱ ἰχθύες περικλείονται εἰς εὐρύχωρα διαστήματα δι' εὐκινήτων καλαμῶτων, αἵτινες προσηλοῦνται ὀρθαί εἰς τὸν μαλακὸν πυθμένα τῆς λίμνης. Αἱ διαστάσεις δ' αὐταὶ συστέλλονται κατ' ἀρέσκειαν, καὶ οἱ τοιοῦτοτρόπως διατηρούμενοι ἰχθύες ἀλίσκονται βαθμηδόν. Οἱ ἀλιεῖς μεταχειρίζονται ἐπὶ τῆς λίμνης μονόξυλον, ἔλκον ὀλίγων δακτύλων ὕδωρ. Ἐνίοτε παγόνουσα ἢ λίμνη κατὰ τὴν ἐπιφανείαν προξενεῖ τὸν θάνατον ὄλων τῶν ἐν αὐτῇ ἰχθύων. Τὰ κριώτερα δὲ τῶν ἰχθύων εἶδη εἶναι κέφαλοι, γλῶσσαι, χέλια, καρίδες, καρκῖνοι, καὶ κοχλῖαι.

Ὅπισθεν τῆς πόλεως τοῦ Ἀμαξικίου ὑπάρχει ὠραία πεδιάς, δύο μιλίων τὸ μήκος, σχεδὸν κεκαλυμμένη ἀπὸ

μεγαλοπρεπή ελαιώνα, τὸν ὁποῖον διατέμνουσι δύο ἢ τρεῖς εὐθεῖς καὶ καλοὶ δρόμοι.

Κύθηρα.

Ἡ μεσημβρινωτάτη τῶν Ἐπτὰ Νήσων εἶναι τὰ Κύθηρα, κειμένη πρὸς νότον τῆς Πελοποννήσου, εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Αἰακωνικοῦ κόλπου, 13 μίλια κατὰ μεσημβρινοδυτικὴν διεύθυνσιν ἐκ τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα, 25 δὲ μίλια πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Ταινάρου. Τὸ νότιον αὐτῆς ἄκρον ἀπέχει περὶ τὰ 45 μίλια ἐκ τῆς Καραβούσης, τοῦ ἐγγυτάτου μέρους τῆς Κρήτης. Ἐχει δ' ἡ νῆσος Κύθηρα ὠσειδῆς μὲν ἀνώμαλον δὲ σχῆμα, καὶ μῆκος μὲν 20 περίπου μιλίων, μέγιστον δὲ πλάτος 10. Εἶναι βουνώδης καὶ βραχώδης· ἀλλ' ὑπάρχουσι μικραὶ τινες κοιλάδες, ὅπου τὸ χῶμα εἶναι γόνιμον καὶ καλλιεργημένον. Παράγει δ' ἐξαιρετον σταφυλὴν (ἐξ ἧς γίνεται καλὸς οἶνος), ἔλαιον, πορτογάλλια, λεμόνια, καὶ ἄλλας ὀπώρας, γεννήματα, καὶ βαμβάκιον. Τὰ Κύθηρα εὐποροῦν ἀπὸ ζῶα μᾶλλον οἰασθήποτε τῶν ἄλλων Ἰονίων νήσων· διότι ἔχουσι περὶ τοὺς 3000 βόας, 16,000 πρόβατα καὶ 4000 αἴγας, ἐκτὸς 1000 ὄνων καὶ περίπου 150 ἵππων. Οἱ κάτοικοι, κατὰ τὴν ἐπίσημον ἀπαρίθμησιν τοῦ 1833, ἦσαν 8759, διαμοιρασμένοι εἰς δύο κωμοπόλεις καὶ εἰκοσιεννέα χωρία. Ἡ περιοχὴ τῆς νήσου εἶναι 116 Ἀγγλικά τετραγωνικά μίλια, συμπεριλαμβανομένου τοῦ νησιδίου Αἰγιλίας (Κεριγῶτου), τὸ ὁποῖον κεῖται ἀναμέσον Κυθήρων καὶ Κρήτης.

Ἡ κυριώτερα πόλις, ἡ μᾶλλον κωμόπολις, εἶναι τὸ Καψάλι, ἐπὶ τῆς νοτίου παραλίας. Ἐπὶ δὲ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας εἶναι τὸ χωρίον τοῦ Ἀγ. Νικολάου, μὲ τὸ κάλλιστον ἐν τῇ νήσῳ ἀγκυροβόλιον. Εἰς τὰ πέριξ εὐρίσκονται ἀρχαῖοι τινες λελατομημένοι τάφοι· καὶ οὐ μακρὰν αὐτῶν λείψανά τινα τειχῶν, ὑπογείων οἰκοδομῶν, καὶ συντετριμμένων στύλων, τὰ ὁποῖα νομίζονται λείψανα τῆς ἀρχαίας πόλεως τῶν Κυθήρων, καὶ τοῦ διαβόητου αὐτῆς ναοῦ τοῦ εἰς τὴν Ἀφροδίτην ἀφιερωμένου. Τὸ μέρος τοῦτο λέγεται τὴν σήμερον Παλαιόκαστρον. Ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ παραλίου τῆς νήσου εἶναι τὸ Δελφίνιον, εὐρύχωρος ἀλλὰ κινδυνώδης λιμὴν.

ΠΕΡΙ ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ.

Ἡ ἀποτυχία τῶν ζητούντων εἰς τὰς Γραφὰς λεπτομερῆ περιγραφὴν γεωλογικῶν φαινομένων προέρχεται ἐκ τῆς ἀθεμελιώτου ἐλπίδος, ὅτι εἰς αὐτὰς θέλου ἐρεῖν ἱστορικὰς εἰδήσεις περὶ ὧν τῶν ἔργων τοῦ Δημιουργοῦ, εἰς χρόνους καὶ τόπους μεθ' ὧν οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἐπίσης ὀρθὸν ἤθελεν εἶσθαι ὡς ἀντιλέξωσιν εἰς τὴν Μωσαϊκὴν ἱστορίαν ὅτι εἶναι ἀτελής, ἐπειδὴ δὲν ἀναφέρει τοὺς δορυφόρους τοῦ πλανήτου Διὸς, ἢ τοὺς δακτυλίους τοῦ Κρόνου, καὶ νὰ αἰσθάνωνται ἀποτυχίαν διότι δὲν εὐρίσκουν εἰς αὐτὰς τὴν ἱστορίαν τῶν γεωλογικῶν φαινομένων, τὰ περὶ ὧν ἀρμόζουσι μὲν εἰς ἐπιστημονικὴν ἐγκυκλοπαίδειαν, ἀλλ'

εἶναι πάντῃ ἀλλότρια τῶν σκοπῶν τόμου, ὅστις συνεργῶν μόνον ὡς ὁδηγὸς φησκειτικῆς πίστεως καὶ ἠθικῆς διαγωγῆς.

Δικαίως ἐμπορεῖ τις νὰ ἐρωτήσῃ τοὺς νομίζοντας τὴν φυσικὴν ἐπιστήμην θέμα κατὰλληλον εἰς ἀποκάλυψιν, ποῦ ἡδύνατο ἢ ἀποκάλυψις νὰ σταθῇ, χωρὶς ἀτελείας παραλείψεως, μικροτέρας κατὰ τὸν βαθμὸν, ἀλλ' ὁμοίας τὸ εἶδος, μὲ τὴν ἀποδιδομένην εἰς τὸ ὑπάρχον Μωσαϊκὸν διήγημα; Ἀποκάλυψις τοσαύτης μόνον ἀστρονομίας ὅση ἐγνωρίζετο εἰς τὸν Κοπέρνικον ἤθελε φαίνεσθαι ἀτελής μετὰ τὰς ἀνακαλύψεις τοῦ Νεύτωνος· ἀποκάλυψις δὲ τῆς Νευτωνικῆς ἐπιστήμης ἤθελε φανῆν ἑλλιπὴς εἰς τὸν La Place· ἀποκάλυψις ὅλων τῶν χημικῶν γνώσεων τῆς δεκάτης ὀγδόης ἑκατονταετηρίδος ἤθελεν εἶσθαι τόσον ἑλλιπὴς, παραβαλλομένη μὲ τὰς σημερινὰς εἰδήσεις, ὅσον θέλου φαίνεσθαι τὰ τὴν σήμερον περὶ τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἐγνωσμένα πρὸ τῆς λήξεως ἐνὸς ἄλλου αἰῶνος. Εἰς ὅλον τὸν κύκλον τῶν ἐπιστημῶν δὲν ὑπάρχει οὐδεμία, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐμπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἐπιχειρήμα τοῦτο, ἕωσθ' ὡς ἀπαιτήσωμεν ἀπὸ τὴν ἀποκάλυψιν πλήρη ἀνάπτυξιν ὅλων τῶν μυστηριωδῶν ἐνεργειῶν, αἵτινες ὑποστηρίζουσι τὸν μηχανισμόν τοῦ ὕλικου κόσμου. Τοιαύτη ἀποκάλυψις ἡδύνατο ἴσως νὰ ἀρμόξῃ εἰς ἄλλα ὄντα ὑψηλότερα τῶν ἀνθρώπων· καὶ ἡ ἀπόκτησις τοιαύτης γνώσεως τῶν ἔργων τοῦ Θεοῦ πιθανὸν ὅτι θέλει συνιστᾶν μέρος τῆς εὐδαιμονίας ἡμῶν εἰς μέλλουσαν κατάστασιν· ἀλλ' ἐκτὸς ἂν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις εἴχε πλάσθῃ ἄλλη παρ' ὁποία εἶναι, ἢ ἂν ὑποτιθεμένη παγνωσης κοινολογίας ἤθελε μεταδοθῆν εἰς πλάσματα, πάντῃ ἀνίκανα νὰ τὴν δεχθῶσιν, ἐφ' οἷα οἰασθήποτε καταστάσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους παρελθούσης ἢ παρούσης, ἠθικῆς ἢ φυσικῆς· καὶ ἤθελε προσέτι ἀντιφρασεῖται εἰς τὸν σκοπὸν ὧν τῶν ἄλλων ὑπὸ Θεοῦ γενομένων ἀποκαλύψεων ἑαυτοῦ, τὸ τέλος τῶν ὁποίων πάντοτε ὑπῆρξεν ἢ μετάδοσις ὅχι νοητικῶν ἀλλ' ἠθικῶν γνώσεων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ.

Τὸ περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ζήτημα εἶναι ὑπόθεσις σπουδαιότατη. Ὅτι μὲν ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατος, ἐπίστευσαν πολλοὶ κατὰ πάντα αἰῶνα· καὶ τινὸντι ὁ ἀνθρώπινος νοῦς ἐκ φυσικῆς τινὸς ὀρμῆς ἀπωθεῖ τὴν ἰδέαν τῆς παντελοῦς ἐξουδενώσεως, ἢ τῆς ἀτελευτήτου ἀναισθησίας. Ἀλλ' ἀράγε οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται; Τοῦτο ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ὡς βεβαιότατον μᾶς παρέδωκεν. “Ἐρχεται ὥρα,” εἶπεν, “ἐν ἧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.” Εἶπε προσέτι, “Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή.”

Τὸ δόγμα τοῦτο καὶ πρὶν Χριστοῦ ἐγνωρίζον οἱ Ἰουδαῖοι, μολοντί οἱ μὲν Σαδδουκαῖοι ἠρνοῦντο τὴν ὑπαρ-

ξιν εἶτε ἀγγέλου εἶτε πνεύματος, καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναστάσεως, οἱ δὲ Φαρισαῖοι περιώριζον αὐτὴν εἰς μόνους τοὺς δικαίους. Ἀλλ' ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐφώτισε ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν· περιέχουσε λαμπρὸν φῶς εἰς τὸ δόγμα τῆς ἀναστάσεως, καὶ κατέστησεν αὐτὸ παγκόσμιον, ἐνῶ ἀρχήτερα ἀμυδρῶς πως καὶ ἀσαφῶς ἐβλέπετο, καὶ ὑφ' ἐνὸς μόνου ἔθνους, τοῦ Ἑβραϊκοῦ.

Οὐχὶ μόνον δὲ διεκήρυξε τὴν παραμυθητικὴν ταύτην ἀλήθειαν ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ καὶ πραγματικῶς αὐτὴν ἀπέδειξε, τὸν Λάζαρον τετραήμερον ἀναστήσας, καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀναστὰς, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων. “Ὅσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιήθησονται.” “Τοῦτο,” λέγει, “ἔστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με, ἵνα, πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.” Ποῖον ἄλλο δόγμα, τόσον ἀρμόδιον νὰ παρηγορῇ τὸν ἀνθρώπον, ἐνῶ διαβαίνει τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶνος! Τίς δὲν ἔχασε φίλους καὶ συγγενεῖς; Πόσοι τῶν ποτὲ φιλιτάτων, πόσοι τῶν ὁποίων ἔτι φιλοστόργως περιθάλλομεν τὴν μνήμην, ἐπατάχθησαν ὑπὸ τοῦ θανάτου, καὶ εἶπαν εἰς τὴν διαφθοράν, Σὺ εἶσαι ὁ πατὴρ μου, καὶ εἰς τὸν σκόληκα, Σὺ εἶσαι ἡ ἀδελφὴ καὶ ἡ μήτηρ μου! Ὡς ἄνθος ἐμαρᾶνθησαν, καὶ ὡς νέφος ἐξηφανίσθησαν, καὶ πᾶν ὃ, τι ἐξ αὐτῶν μένει εἶναι τώρα κεχωμένον ὑπὸ τοὺς βῶλους τῆς κοιλάδος, ἢ εἰς τὰ βάθη τοῦ ὠκεανοῦ! Ἀλλ' ἀρα ἐχάθησαν ἐξ ὀλοκλήρου; Ἐσβέσθη διαπαντὸς ἡ ὑπαρξίς των, καὶ παρεδόθησαν εἰς ἀτελευτήτον λήθην; Ὅχι· ὁ παντοδύναμος Σωτὴρ θέλει ἀνεγείρειν αὐτοὺς τὴν τελευταίαν ἡμέραν! Ἐμπορεῖ μὲν ὁ θάνατος νὰ κρατῇ αὐτοὺς ἀλυσιδέτους πρὸς καιρὸν, ἀλλ' ὄχι διὰ πάντα. Ὁ φωτίσας ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν κατήργησε τὸν θάνατον. Ὁ πατὴρ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν πᾶσαν δύναμιν ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς· ἔθηκεν εἰς τὰς χεῖράς του τὰς κλεῖς τοῦ αἴθου καὶ τοῦ θανάτου· αὐτὸς κλείει καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει, καὶ ἀνοίγει καὶ οὐδεὶς κλείει. Κάθηται ἐπὶ τοῦ θρόνου του, καὶ θέλει βασιλεῦειν ἕωσθ' ὡς νὰ γένωσιν ὑποπόδιον αὐτοῦ οἱ ἐχθροὶ του. Τελυταῖον ἐχθρὸν ἔχει νὰ καταστρέψῃ τὸν θάνατον, καὶ θέλει βέβαια τὸν καταστρέψῃν.

Ὅποταν φθάσῃ ἡ μεγάλη ἡμέρα τῆς ἀναστάσεως, καὶ ἐγερθῶσιν ἐκ νεκρῶν τὰ κοιμώμενα ἑκατομμύρια τοῦ ἡμετέρου γένους, ὁ τρομερὸς βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἅπαντας, θέλει ἀκούσῃν τοὺς φριαμβευτικούς τούτους λόγους, Ποῦ σου τὸ κέντρον, θάνατε! Πῶς ἐπεσε, φοβερῶτατε βασιλεῦ, ὅστις ἐκαμνες τὸν κόσμον ὡς ἐρημίαν, ἐξαφανίζων τοὺς κατοίκους αὐτοῦ, καὶ μὴ ἀνοίγων τὸν οἶκον τῶν αἰχμαλώτων σου! Ὁ παρὰ σοῦ ὄλεθρος διαπαντὸς ἐτελείωσε! Κατεπόθης εἰς νῆκος! Οὐτε ἴχνος τῆς βασιλείας καὶ τυραννίας σου θέλει ἀφεθῆν ὀπισθεν, καθότι, Ἰδοὺ, λέγει ὁ Ἄλφα καὶ ὁ Ὠμέγα, κτίζω τὰ πάντα καινὰ.

Ἀλλὰ λέγουσί τινες, Πῶς θέλου ἐγερθῆν οἱ νεκροὶ;

Ἄρα μὲ τὰ αὐτὰ σώματα; Ἀποῦ τὸ σῶμα διαλυθῆ εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη, καὶ μεταβῆ εἰς ἄλλα σώματα ἀνθρώπων ἢ ζώων, καὶ γένη συστατικὸν μέρος αὐτῶν, πῶς εἶναι δυνατόν, ἀποῦ ἀναστῆ ὁ ἀνθρώπος, νὰ ἦναι πάλιν τὸ αὐτὸ πρόσωπον; Πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἀρμόζει ἡ ἐπιπέληξις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, “Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς Γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.” Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν παρούσαν ἀκόμη ζωὴν λαμβάνει ἀδιάκοπον μεταμόρφωσιν, καὶ ὅμως ἡ ταυτότης τοῦ προσώπου δὲν ἀλλοιοῦται. Ἡ φυσιολογία μᾶς διδάσκει ὅτι μετὰ εἴκοσι χρόνους ἀποῦ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα γεννηθῆ δὲν περιέχει κινὸν μόριον τῆς ὕλης, ἢ ὁποία ἐσχημάτιζεν αὐτὸ ὅτ' ἐξῆλθεν ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Ἐξηκονταετῆς ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔχει τὸ αὐτὸ σῶμα, ὁποῖον εἶχεν εἰκοσαετῆς ὧν ἢ τριακονταετῆς· ἀλλ' ὑπάρχει τις τόσον ἡλίθιος, ὥστε νὰ φαντασθῆ ὅτι δὲν εἶναι τὴν σήμερον τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ὁποῖον ἦτο πρὸ εἴκοσι ἢ τεσσαράκοντα χρόνων; Ὅχι βέβαια. Ἐκ τούτων δὲ τί συμπεραίνομεν; Ὅτι καὶ μυρίας μεταβολὰς ἂν ὑποφέρῃ τὸ σῶμα, ἕως νὰ ἐγερθῆ ἐκ νεκρῶν, διατηρεῖται μ' ὅλον τοῦτο ἡ ταυτότης τοῦ προσώπου.

Ἀλλὰ μάταιον εἶναι νὰ ταραττώμεθα μὲ ἀνωφελῆ ζητήματα περὶ τῆς ἀναστάσεως. Ὁ Κύριος ἡμῶν θετικῶς βεβαίῳ ὅτι οἱ νεκροὶ ἀναστήσονται, καὶ τοῦτο μᾶς ἐξαρκεῖ. Οἱ δίκαιοι θέλου λάμψῃν ὡς ὁ ἥλιος εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Πατρὸς των, οἱ δὲ κακοὶ, οἵτινες ἐξῆσαν καὶ ἀπέθανον ἐν ἀμαρτία καὶ ἀμετανοησία, θέλου ῥιφθῆν εἰς τὸν αἴθνη. Ἀναγνώστα, ἀγαπᾶς τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν; Εὐλόγως λοιπὸν ἐμπορεῖς νὰ χαίρης προσδοκῶν τὴν ἀνάστασιν τοῦ σώματος σου.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΠΕΡΙ ΞΥΛΟΥ.

ΜΕΓΑΛΗ καὶ θαυμαστὴ ἀνακάλυψις ἐγένετο πρὸ μικροῦ. Τὸ ξύλον, ἀπ' ὅλας τὰς οἰκοδομησίμους ὕλας ἴσως ἡ πλέον χρήσιμος, καὶ ὅμως ἡ πλέον μεταβλητὴ, μεταμορφοῦται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης εἰς ἀφθαρτον καὶ ἀναλλοίωτον οὐσίαν, τὴν ὁποίαν οὔτε ὑγρασία βλάπτει οὔτε ξηρότης, καθίσταται δὲ ἀφθαρτον ὑπὸ ζυφίων ὡς καὶ ἀκαυστον, καὶ μ' ὅλα ταῦτα διατηρεῖ τὴν ἐλαστικότητά του. Διὰ τῆς θαυμασίας ταύτης ἐργασίας, τὰ κοινότερα ξύλα γίνονται δεκτικὰ στιλβώσεως, εὐωδίας, καὶ χρωματίσεως οἰασθήποτε, καὶ οὕτως ἀνυψοῦνται εἰς τὸν βαθμὸν τῶν βαρυτιμωτέρων ξύλων, τῶν εὐχρηστών εἰς τὰς ὠφελίμους ἢ τὰς κοσμητικὰς τέχνας· τὰ ποικίλα δὲ καὶ ὠραῖα ταῦτα ἀποτελέσματα παράγονται δι' ἀπλουστάτης καὶ εὐθηνότατης μεθόδου, καθότι αἱ συντείνουσαι εἰς αὐτὰ οὐσίαι εἶναι μικροτάτης τιμῆς, καὶ ἄλλη θύναμις δὲν ἀπαιτεῖται παρ' ἡ τῆς φύσεως.

Ὁ ΜΗ ἀποκτῶν νέους φίλους ὅσον προσδεύει εἰς τὸ στάδιον τῆς ζωῆς, ταχέως μένει ξένος καὶ ἔρημος. Πρέπει, ἔλεγεν εἰς τῶν σοφωτέρων Ἀγγλων, συνεχῶς νὰ ἐπισκευάζωμεν τὴν φιλίαν μας.

ΠΡΟΣ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ.

ΚΑΙ γονεῖς καὶ διδάσκαλοι χάνουσι πολλάκις τὴν προθυμίαν, ὡς μὴ βλέποντες ὀφελὸς τι ἀπὸ τῶν ἀγῶνας αὐτῶν ὑπὲρ τῶν ἰδίων τέκνων καὶ μαθητῶν. Τὸ αὐτὸ μάθημα, καίτοι πολλάκις παραδοθὲν, φαίνεται ὡς μόλις νὰ ἔκαμε μικρὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ διδασκόμενου, καὶ ἄθυμος ὁ παραδιδὼν εἶναι σχεδὸν ἔτοιμος νὰ ἐκφωνήσῃ, Ματαίως ἐκοπίασα! Ἄλλ' αὕτη εἶναι ἰδέα ἐσφαλμένη, τὴν ὁποίαν οὐδὲ στιγμὴν πρέπει τις νὰ περιθάλλῃ.

Τὸ δένδρον ἀπαιτεῖ καιρὸν διὰ ν' αὐξήσῃ. Ὁ ἄνθρωπος προχωρεῖ ἐκ τῆς νηπιακῆς εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν βραδέως καὶ βαθμηδόν. Τοῦτο ἀληθεύει περὶ τοῦ νοῦς ἐπίσης ὡς καὶ περὶ τοῦ σώματος. Ὁ ἠθικὸς χαρακτήρ τοῦ ἀνθρώπου μορφοῦται ταυτοτρόπως, καὶ πολλάκις ἀνεπαισθήτως. Ὁ οὐράνιος ἡμῶν Πατήρ, ὁ μέγας Διδάσκαλος τοῦ κόσμου, ἀνατρέφει τὰ τέκνα του δίδων εἰς αὐτὰ διδασκαλίαν ἐπὶ διδασκαλίᾳς, στίχον ἐπὶ στίχου, ὀλίγον ἐδῶ, ὀλίγον ἐκεῖ. Ἦσ. κή. 10. Σταθερῶς διδάσκει, περιμένων τὸ τέλος. Τὸν σκοπὸν, εἰς τὸν ὁποῖον πᾶσα διδασκαλία χρεωστῆ ν' ἀποβλέπῃ, δὲν ἐπιτυγχάνει τις διαμιάς· οὔτε εἶναι εὐκολὸν ἢ κἂν δυνατὸν νὰ γνωρίσῃ τις, καθ' ὁποιαδήποτε στιγμὴν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἐκπαιδεύσεως, πόσον ἤδη κατορθώθη, μικρὸν ἢ μέγα.

Πολλάκις, ὅταν ζυγίζωνται πράγματα, προστίθεται κόκκος κατόπιν κόκκου, χωρὶς φαινομένην τινα ἐπιρροήν, χωρὶς νὰ προσενῆται οὐδεμίᾳ κίνησις, ἕως οὗ, τελευταῖον, ἐνὸς ἄλλου κόκκου προστεθέντος, ἢ κάτω πλάστιγγ' ἀναβαίνει, καὶ ἡ ἄνω καταβαίνει. Αὐτὸ τοῦτο γίνεται καὶ εἰς τὴν ἠθικὴν ἐκπαίδευσιν. Ὁ γονεὺς ἢ ὁ διδάσκαλος, ὠφελίμους ἀληθείας ζητῶν νὰ ἐναποταμιεύσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ τέκνου ἢ τοῦ μαθητοῦ, φαίνεται διὰ πολὺν χρόνον ὅτι ματαιοπονεῖ. Μολονότι διδάσκει, νοθετεῖ, ἐπιπλήττει, προτρέπει, δέεται, τίποτε μ' ὅλα ταῦτα εἰς τὸ φαινόμενον δὲν κατορθώνει. Ἐπὶ τέλους, εἰς καλὴν τινα ὥραν, βλέπει μὲ θαυμασμὸν ὅτι παραίνεσις ἢ συμβουλή τις ἐπέφερε τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα. Ἄλλ' ἂς μὴ φαντασθῇ ὅτι εἰς τὸν ἔσχατον τοῦτον ἀγῶνα χρεωστῆ ἄπασαν τὴν ἐπιτυχίαν· ὅλα τὰ προηγηθέντα διδάγματα ἐξίσου συνῆταιν εἰς αὐτήν.

Σκεπτόμενός τις καθ' ἑαυτὸν, ποῖαν ἐκ δύο πρακτικῶν ὁδῶν νὰ ἐκλέξῃ, ἴσταται ὥραν τινα, καὶ μολονότι πολλοὶ λόγοι τὸν ὑπαγορεύονται ὑπὲρ τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης, δὲν ἀρκοῦν νὰ τὸν κινήσωσιν, ἕως οὗ καινός τις λόγος στρέφει αὐτὸν πρὸς τὸ ἓν ἢ τὸ ἄλλο μέρος. Μολονότι δὲ ὁ ὑστερος οὗτος λόγος δὲν εἶχεν ἴσως τόσην βαρῦτητα, ὅσην τινὲς ἐκ τῶν προηγηθέντων, ὅμως ἐχρειάζετο διὰ νὰ φέρῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ ἀποφασίσαι.

Ὁ ἀμαριτωδὲς ἴσταται πολλάκις, διττάζων ποῖαν ὁδὸν νὰ ἐκλέξῃ τὴν εἰς ἀθανάσιαν, ἢ τὴν εἰς ἀπώλειαν ἀγούσαν. Στοχάζεται καὶ ἀναπολεῖ τὰ ὑπὲρ τῆς μιᾶς

καὶ τῆς ἄλλης ἐπιχειρήματα· καὶ πρὸς καιρὸν ἢ ἐκβασίς φαίνεται ἀμφίβηλος. Ἐπὶ τέλους, σπουδαίως τις συλλογισμὸς, αἰφνιδία τις ἐνθύμησις, ἐμβαίνει εἰς τὸν νοῦν του, καὶ πείθει αὐτὸν διαμιάς νὰ βαδίσῃ τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας.

Πολλοὺς κτύπους ἐπιφέρει ἐνίοτε ὁ πέλεκυς τοῦ ξυλοκόπου πρὶν τὸ δένδρον νὰ σαλεύσῃ· ἀλλὰ τελευταῖον εἰς ἡ δύο κτύποι, ὅχι τῶν ἄλλων δυνατώτεροι, διασείουσι τὴν ὄψιν τοῦ ὄρους ἀπὸ τῆς κορυφῆς μέχρι τῆς ρίζης, καὶ καταβάλλουσιν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Πεποιθότες λοιπὸν εἰς Θεὸν, ἐξακολουθεῖτε τὸ ἀγαθὸν ἔργον σας, γονεῖς καὶ διδάσκαλοι, μετ' ἐπιμονῆς καὶ ἐλπίδος. Ἐν ἄλλο μάθημα ἐμπορεῖ, σὺν Θεῷ, νὰ ἐπιφέρῃ τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα.

Η ΚΩΜΟΠΟΛΙΣ ΒΗΘΛΕΕΜ.

Ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπου ὁ Κύριος ἡμῶν ἐκρίθη καὶ ἐσταυρώθη, διευθύνεται ὁ προσκυνητὴς εἰς ἐπίσκεψιν τῆς Βηθλεὲμ, τῆς κώμης ὅπου ἐγεννήθη. Ἀφοῦ περάσῃ τὴν πύλην τῆς Ἰόππης, στρέφει πρὸς τὰριστερά, καὶ ἀφοῦ καταβῇ εἰς τὴν κοιλάδα, περνᾷ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Ἐζεκίου ἐκ δεξιῶν. Ἐπειτα εἰς βραχῶδες τι ἐπίπεδον ἀναβάς, προχωρεῖ κατὰ νοτιοδυτικὴν διεύθυνσιν ἐπὶ πετρώδους καὶ ἀκάρπου χώματος, ὅπου ὀλίγα τινὰ μόνον τῆδε κάκεισε διεσκορπισμένα τεμάχια γῆς εὐφραίνουσι τὸ ὄμμα μὲ βλαστήματα σίτου, χόρτου, καὶ ἀγρίων ἀνθέων. Ὁ ὁδηγὸς δεικνύει εἰς τὸν ὀδοιπόρον τὸν πεπαλαιωμένον πύργον τοῦ Συμεῶν, τὸ Γραικικὸν μοναστήριον τοῦ προφήτου Ἡλίας, καὶ τὸν τάφον τῆς Ραχήλ. Ἡ πρώτη θεωρία τῆς Βηθλεὲμ περιγράφεται ὡς ἐκπληκτικὴ. Ἡ πόλις καλύπτει τὴν ῥάχιν λόφου τινὸς, κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν βαθείας καὶ εὐρυχώρου κοιλάδος, ἐκτείνεται δὲ ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δυσμάς. Τὸ κυριώτερον οἰκοδόμημα εἶναι τὸ μοναστήριον, τὸ ἐπὶ τοῦ Σπηλαιῶν τῆς Γεννήσεως ἀνηγεμένον· τὰ τεῖχη δὲ καὶ αἱ ἐπάλλξεις αὐτοῦ τὸ κάμνουν νὰ φαίνεται ὡς μέγα τι φρούριον. Ἡ Νεκρὰ Θάλασσα βλέπεται ὑποκάτω, ἐξ ἀριστερῶν, καὶ φαίνεται πλησίον· ἀλλ' ὁ περιηγητὴς εὐρίσκει αὐτὴν πολὺ ἀπέχουσαν, διότι δὲν ἐμπορεῖ τις κατ' εὐθείαν νὰ καταβῇ τὰ ὑψηλὰ ἐκεῖνα κατοφερῆ βουνά. Ὁ δρόμος στρέφεται περὶ τὸ ἄνω μέρος κοιλάδος τινὸς, ἢ ὁποῖα λέγεται ὅτι ἐχρημάτισεν ἡ σκηνὴ τῆς ὀπασίας τῶν ἀγγέλων, οἵτινες εὐηγγελίσαντο εἰς τοὺς ποιμένας τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος· ἀλλὰ τὸ ἰδιαιτέρον μέρος δὲν γνωρίζεται βεβαίως.

Ἡ Βηθλεὲμ, τὴν ὁποίαν ὠχύρωσεν ὁ Ῥοβοᾶμ τὸ 973 π. χ., ἀπέχει τῆς Ἱερουσαλήμ περὶ τὰ ἐξ μίλια. Ἐλαβε δὲ τὸνομα αὐτῆς, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὁ οἶκος τοῦ ἄρτου, ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ. Καλεῖται προσέτι εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην Βηθλεὲμ Ἐφραθὰ, εἰς δὲ τὴν Καινὴν Διαθήκην Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τὴν Βηθλεὲμ Ζαβουλῶν. Ὁ Δαβὶδ

ἐγεννήθη εἰς τὴν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας, ὅπου καὶ διήγαγε τοὺς πρώτους χρόνους τῆς ζωῆς του εἰς τὴν εἰρηνικὴν τοῦ ποιμένου ἐνασχόλησιν, ἕως οὗ ἢ μετὰ τοῦ Φιλισταίου γίγαντος μονομαχία ἤνοιξεν εἰς αὐτὸν στάδιον ἐνδοξότερον. Ἐνταῦθα προσέτι ἐγεννήθησαν πολλοὶ τῶν ἐν ταῖς Γραφαῖς φημιζομένων· ὡς ὁ Ἀβιά, Ἐλιμέλεχ, Ὡβηδ, Ἰεσσαί, Βοδζ, καὶ Ματθίας ὁ Ἀπόστολος· ἐνταῦθα δὲ ὑποτίθεται καὶ ὅτι ὑπῆρξεν ἡ σκηνὴ τοῦ ὠραίου ποιήματος τῆς Ῥούθ.

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ταραχῶν αἰτινες ἠκολούθησαν τὴν πτῶσιν τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, ἀπεσύρθη ὁ Ἅγιος Ἰερώνυμος εἰς τὸν τόπον τοῦτον, καὶ διήγαγε τὸ πλεῖστον μέρος τῆς ζωῆς αὐτοῦ εἰς τὴν μοναξίαν εἰρηνικῶν τινὸς σπηλαιῶν, ὅπου συνέγραψε τὰ εἰς τὰς Γραφὰς ὑπομνήματα, καὶ ἔδειξε πολλοὺς τόπους εἰς τὴν Βηθλεὲμ καὶ τὴν περίχωρον, οἵτινες πρὸ πέντε ἑκατονταετηρίδων εἶχον τιμηθῆναι διὰ συμβεβηκότων, συνεχομένων μὲ τὴν γέννησιν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Καὶ εἶναι μὲν πάντοτε δύσκολοι αἱ ἀποπειραὶ, αἱ τὴν ἐξακρίβωσιν τόπων τοιούτων ἀφορῶσαι, καὶ ἀμφίβηλος ἡ αὐτῶν ἐκβασίς· ἀλλ' ὁ Ἅγιος Ἰερώνυμος ἐξακολουθεῖ μέχρι τῆς σήμερον κύρος μέγα παρὰ τοῖς Λατίνοις ἔχων ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα. Π. χάριν, σπηλαιὸν τι λελατομημένον δεικνύεται ὡς τὸ κτηνοστάσιον, ὅπου ὁ Κύριος ἡμῶν ἐγεννήθη, καὶ ἐξ ἐνὸς μέρους εἰς εἶδος τι ἐνδομύχου, ὀλίγον κάτω τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, ὑπάρχει λευκὸν μάρμαρον, κεκοιλωμένον ἐν εἶδει φάτνης, τὸ ὁποῖον λέγεται ὅτι δεικνύει τὸ μέρος, ἐν ᾧ ἐτέθη ἐπὶ ἀχύρων τὸ νήπιον Ἰησοῦς. Ἄλλ' ἐκ τῆς διηγήσεως τοῦ Εὐαγγελίου φαίνεται ὅτι ἡ παρθένος δὲν κατέφυγεν εἰς σπηλαιὸν ἢ ἄντρον, ἀλλ' εἰς φάτνην ἀνήκουσαν εἰς ξενοδοχεῖον ἢ χάνον· καὶ ἐπειδὴ τὰ δωμάτια τούτου ἦσαν πλήρη ξένων, κατέλυσεν ἡ κεχαριτωμένη μετὰ τοῦ μνήστορος εἰς τὴν αὐλὴν ὅπου καὶ τὰ ἀχθοφόρα κτήνη.

Ἄνω τοῦ σπηλαιῶν τούτου κατεσκευάσθη ἐκκλησία ἐν εἶδει σταυροῦ. Τὸ μέσον εἶναι κεκαλλωπισμένον μὲ τέσσαρας σειρὰς Κορινθιακῶν κίωνων· ἕκαστος δὲ κίων εἶναι δεκαοκτῶ πόδας ὑψηλός, καὶ δύο πόδας καὶ ἐξ δακτύλους τὴν διάμετρον. Ἐπειδὴ δὲ λείπει ἡ στέγη τοῦ μέσου μέρους, οἱ κίονες ὑποβαστάζουσι μόνον ζωοφόρον τινὰ ξύλινον, ὁ ὁποῖος ἀναπληροῖ τὸν τόπον τοῦ ἐπιστυλίου. Ἐπίσταται δὲ καὶ εἰς τοὺς τοίχους ξύλινόν τι κατασκευάσμα ἀνυψούμενον ἐν εἶδει θόλου, πρὸς ὑποστήριξιν στέγης, ἣτις πλέον δὲν ὑπάρχει, ἢ οὐδέποτε ἴσως ἐτελειώθη. Βλέπονται δὲ καὶ τὰ λείψανα ζωγραφικῶν τινῶν ἐπὶ ξύλου, ὡς καὶ τινῶν ψηφωτῶν. Τὸ καθολικόν, τὸ ὁποῖον κατέχουσιν οἱ Ἀρμένιοι, χωρίζεται ἀπὸ τοὺς τρεῖς ἄλλους κλάδους τοῦ σταυροῦ διὰ τινος τοίχου, ὁ ὁποῖος οὕτω χαλᾷ τὴν ἐνότητα τῆς οἰκοδομῆς. Τὸ ἄνω μέρος τοῦ σταυροῦ κατέχεται ὑπὸ τῶν Γραικῶν. Δεικνύεται δ' ἐνταῦθα θυσιαστήριον ἀφιερωμένον “ τοῖς ἐξ Ἀνατολῶν Μάγοις,” εἰς τοὺς πόδας τοῦ ὁποῖου ὑπάρχει ἀστὴρ, ἐσκαλισμένος εἰς μάρμαρον, ἀνταποκρινόμε-

νον, ὡς λέγουσιν οἱ μοναχοὶ, μὲ τὸ μέρος τῶν οὐρανῶν, ὅπου ἐστάθη τὸ θαυματῶδες μετέωρον, καὶ κατευθεῖαν ἐπάνωθεν τοῦ μέρους, ὅπου ὁ Σωτὴρ ἐγεννήθη εἰς τὴν ὑποκάτω ὑπόγειον ἐκκλησίαν. Δεκαπέντε βαθμίδες καὶ στενὴ τις διόδος ἀγούσιν εἰς τὴν ἱερὰν κρύπτην τῆς γεννήσεως, ἣτις εἶναι τριάκοντα ἐπτὰ ἡμισυ πόδας μακρὰ, ἕνδεκα πόδας πλατεῖα, καὶ ἕννεα πόδας ὑψηλῆ. Καὶ εἰς τὰ πλευρὰ καὶ εἰς τὸ ἐδαφος εἶναι μὲ ὠραῖον μάρμαρον κεκαλυμμένη, ἔχει δὲ πέντε προσευκτήρια, ἀνταποκρινόμενα, ὡς λέγει ὁ Chateaubriand, μὲ τὰς δέκα φάτνας τὰς περιεχομένας εἰς τὸ κτηνοστάσιον ὅπου ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐγεννήθη.

Ἡ κώμη τῆς Βηθλεὲμ περιέχει ὡς τριακοσίους κατοίκους, ἐξ ὧν οἱ πλείότεροι πορίζονται τὰ πρὸς ζωὴν ἀπὸ τὴν κατασκευὴν κομβολογίων, σταυρῶν, κλπ., τὰ ὁποῖα προθύμως ἀγοράζουσιν οἱ προσκυνηταί. Οἱ μοναχοὶ τοῦ τόπου τούτου χαίρονται καὶ τὸ προνόμιον τοῦ νὰ σημειώνωσι τὰ μέλη τῶν εὐσεβῶν μὲ σταυροὺς καὶ ἄλλα ἐπισημῆματα διὰ τῆς πυρίτιδος.

Δεικνύεται προσέτι εἰς τὴν Βηθλεὲμ βαθεῖα καὶ μεγάλη τις δεξαμενὴ, εἰς τὴν ὁποίαν λέγεται ὅτι ἐρρίφθησαν τὰ σώματα τῶν ἐκ διαταγῆς τοῦ Ἡρώδου φονευθέντων νηπίων.

Πρὸς τὸ βορειανατολικὸν πλευρὸν τῆς πόλεως εὐρίσκειται βαθεῖα κοιλάς, ὅπου λέγεται κατὰ παράδοσιν ὅτι οἱ ἄγγελοι ἐφάνησαν εἰς τοὺς ποιμένας. Ἐνταῦθα ὑπάρχει καὶ πηγὴ, λεγομένη ὅτι εἶναι ἐκεῖνη τὴν ὁποίαν ὁ Δαβὶδ τόσο σφοδρῶς ἐπόθησε, κατατεθλιμμένος ὢν ὑπὸ τοῦ καύσωνος τῆς ἡμέρας καὶ τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ κατὰ τῶν Φιλισταίων. Εἰς τὸ βιβλίον Β'. Βασιλειῶν κη'. 15, 18, ἐμπορεῖ νὰ εὕρῃ ὁ ἀναγνώστης τὰ περὶ τοῦ ἀξιολόγου τούτου συμβεβηκότος. Ὁ περιηγητὴς Κλάρκιος ἐστάθη καὶ ἔπιεν ἐκ τοῦ ἡδέος νεροῦ τῆς πηγῆς ταύτης· φρονεῖ δὲ, ἀπὸ τὴν ἀνταπόκρισιν αὐτῆς μὲ τὰς περιγραφὰς τοῦ ἱεροῦ ἱστορικοῦ καὶ τοῦ Ἰωσήπου, ὡς καὶ ἀπὸ τὸν μόνιμον χαρακτήρα τῶν φυσικῶν πηγῶν, ὅτι δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς αὐτότητός της.

Δύο περίπου μίλια μακρὰν τῆς πόλεως εἶναι ὁ τάφος τῆς Ραχήλ, ἣτις ἐτάφη ἐδῶ ὑπὸ τοῦ Ἰακώβ κατὰ τὸ διάστημα τῆς παροικίας του, ὡς ἀναγινώσκωμεν εἰς Γενέσεως λέ. 19, 20. Τὸν τάφον αὐτῆς καλύπτει τῶρα μικρὸν τετραγωνικὸν Μωαμεθανικὸν κτίριον, μὲ θόλον ὑπεράνω, ὁμοιάζοντα τοὺς τάφους Μωαμεθανῶν ἁγίων καὶ ἀρχόντων.

Τὴν σήμερον ἡ Βηθλεὲμ ὀνομάζεται Βεῖτ-ελ-γάμ. Ἰσταται δ' ἐπὶ γυφώδους χώματος, καὶ ὁ ἀὴρ αὐτῆς εἶναι ὑγιεινός. Οἱ συγγραφεῖς δὲν συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν καρποφορίαν τῆς γῆς. Ὁ Chateaubriand γράφει ὡς ἐπομένως, “ Ποῦποτε δὲν παρετήρησα τὴν γονιμότητα, ἣτις ἀπεδόθη εἰς τὴν κοιλάδα τῆς Βηθλεὲμ· ἀληθεύει μ' ὅλα ταῦτα ὅτι ὑπὸ κακὴν διοίκησιν καὶ ἡ γονιμωτάτη χώρα ἐρημοῦται εἰς ὀλίγα ἔτη.” Ἄγγελος δὲ τις περιηγητῆς σημειοῖ τὰ ἐπόμενα, “ Αἱ

πλευραὶ τοῦ ὄρους ἐφ' ὧν εἶναι τοποθετημένη ἡ κωμό-
πολις, ὡς καὶ ἡ κορυφή, ἔχουσιν ἀρκετὰς ἀμπέλους, αἵ-
τινες παράγουν ἐξαιρετικὸν σταφυλὴν, μεγάλην καὶ εὐώδη.
Πρὸς τοῦτοις εἶδομεν σῦκα, ροῖδια, καὶ πληθὺς ἐλαιῶν,
ἀπὸ τοῦς ὁποῖους καρποὺς ζωτροφοῦνται ὡς ἐπιτοπλεῖ-
στον οἱ κάτοικοι. Εἰς τὰς κοιλάδας παράγεται ὀλί-
γος σῖτος· ὁ δ' ἐξ αὐτοῦ ἄρτος εἶναι ἀρίστης ποιότητος.
Ἡ ἐν ἀφθονίᾳ πίπτουσα δρόσος μεγάλως βοηθεῖ ἄπα-
σαν ἐν γένει τὴν βλάστησιν."

ΘΑΥΜΑΣΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΙΚΟΥ ΠΑΡΑ-
ΔΕΙΓΜΑΤΑ.

ΛΕΓΕΤΑΙ ὅτι ὁ Σένεκας ἠδύνατο ν' ἀπαγγεῖλη δις-
χιλίους στίχους διαμίας καθ' ὅλην αὐτῶν τὴν τάξιν,
ἐπειτα δὲ ἐκ τοῦ ἐσχάτου ἀρχίζων καὶ ὀπισθοδρομῶν
νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτοὺς μὲ τὴν ἀκρίβειαν, ὥστε νὰ μὴ
σφάλῃ εἰς μίαν κἀν λέξιν ἢ συλλαβὴν. Ὁ Κύριος εἶχε
τόσον κραταιὰν μνήμη, ὥστε ἠδύνατο νὰ καλέσῃ ὀνο-
μαστὶ ἕκαστον στρατιώτην εἰς τὸ πολυπληθὲς αὐτοῦ
στράτευμα. Ὁ Μιθριδάτης, ὁ ὁποῖος ἐξουσίαζεν εἰκο-
σιτρία ἔθνη, διαφόρους γλώσσας λαλοῦντα, ἠδύνατο νὰ
συνομιλῇ μεθ' ὅλων αὐτῶν εἰς τὴν ἰδίαν ἑκάστου διά-
λεκτον. Κορσικανὸς τις παῖς ἠδύνατο ν' ἀπαγγεῖλη
τεσσαράκοντα χιλιάδας λέξεων, εἴτε εἶχον νόημα εἴτε
οὔ, ἐνῶ τὸν ὑπηρετοῦντο· ἐπειτα δὲ ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ
τὴν τελευταίαν λέξιν, καὶ νὰ τὰς ἐπαναλάβῃ ὀπισθο-
δρομῶν χωρὶς κἀνὸν σφάλμα. Ἄγγλος τις (Dr Wallis)
ἐξήγαγε τὴν κυβικὴν ρίζαν τοῦ ἀριθμοῦ τ ρ ι α ἕως εἰς
τριάκοντα τόπους δεκαδικῶν, μόνον διὰ τῆς μνήμης
του. Ὁ Ἰταλὸς Μαγλιαβέκης, ὅστις ἀνέγνωσε τὰ
πλεῖστα τῶν ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ συγγραφεύτων βιβλίων,
ἠδύνατο νὰ εἶπῃ περὶ ποίας ὑποθέσεως ἐπραγματεύετο
ἕκαστος συγγραφεύς, νὰ φέρῃ εἰς μαρτυρίαν τὰ κεφά-
λαια, τὰς τομὰς, καὶ τὰς σελίδας, εἰς τὰς ὁποίας πε-
ριείχετο ἰδιαιτέρως τὰς ὑποθέσεις· ἐκτὸς δὲ τούτου, ἠμ-
πόρει νὰ ἐπαναλάβῃ καὶ τὰς λέξεις αὐτὰς τοῦ συγγρα-
φέως. Κύριός τις τὸν ἐδάνεισε χειρόγραφόν τι νὰ ἐξε-
τάσῃ, ἐπομένως δ' ἐπροσποιήθη ὅτι εἶχεν ἀπολέσειν αὐτό·
ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγη ὅτε ὁ Μαγλιαβέκης τὸ ἔγραψε
λέξιν πρὸς λέξιν, διὰ μόνης τῆς δυνάμεως τοῦ μνημο-
νικοῦ του, μολοντί δὲν εἶχεν ἀναγνώσειν αὐτὸ εἰμὴ
ἅπασι. Ὁ Euler ἔχασε τὸ φῶς του ἐν ἔτει 1783, καὶ
μ' ὄλον τοῦτο ἐξηκολούθει τοὺς περιπεπλεγμένους καὶ
δυσκόλους μαθηματικοὺς ὑπολογισμοὺς περὶ τῆς ἀνω-
μαλίας τῶν πλανητικῶν κινήσεων, καὶ συνέζηκε πραγ-
ματεῖαν περὶ Ἀλγέβρας, μόνον διὰ τῆς ἐκπληκτικῆς
αὐτοῦ μνήμης. Ἡδύνατο, προσέτι, ν' ἀπαγγεῖλη ὅλην
τὴν Αἰνείαδα τοῦ Βιργιλίου ἐξ ἀρχῆς μέχρι τέλους, καὶ
νὰ εἶπῃ τὸν πρῶτον καὶ τελευταῖον στίχον ἑκάστης σε-
λίδος εἰς τὴν ἐκδοσιν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀναγνώσειν πρὶν
τυφλωθῆν. Ὁ Ἄγγλος Whitfield ἤξευρεν ὅλην τὴν
Παλαιάν καὶ Νέαν Διαθήκην ἐκ στήθους. Ἄγγλα-
μερικανὸς τις ἰατρός, πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποβιώσας, ἠδύ-

νατο ν' ἀπαγγεῖλη εἰς τὸ γηρατεῖόν του τὸν Ἀπολωλότα
Παράδεισον τοῦ Μίλτωνος, μολοντί δὲν εἶχεν ἀναγνώ-
σειν αὐτὸν διὰ εἴκοσι ἔτη.

ΜΕΓΑΛΑ ΤΕΛΗ ΕΚ ΜΙΚΡΩΝ ΑΡΧΩΝ.

Ἡ ΑΠΟ μακρυνὸς τόπους μεταφορὰ ἐνὸς σπόρου,
ἐνὸς φυτοῦ, μιᾶς ἀληθείας, ἢ μιᾶς νεωστὶ γενομένης
ἀνακαλύψεως, τὰ μέγιστα πολλάκις χρησιμεύει.

Ὀλίγοι σπόροι τῆς συκαμινέας καὶ ὀλίγα τινὰ ὠὰ
τῆς μεταξοποιοῦ κάμπης, τὰ ὁποῖα ἐφέρθησαν ἐκ τῆς
Κίνας καὶ ἐδωρήθησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Κων-
σταντινουπόλεως Ἰουστινιανόν, κατέστησαν τὴν καλ-
λιέργειαν τοῦ μεταξίου ἕνα τῶν ὠφελιμωτέρων κλάδων
τῆς ἀγροτικῆς βιομηχανίας εἰς τὴν Δυτικὴν Ἀσίαν
καὶ Μεσημβρινὴν Εὐρώπην.

Σακκίον τι ὄρουζιου, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ὁ κυβερνήτης
τῆς Νοτίου Καρολίνας (εἰς τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν) ἀπὸ
τὸν μάγειρον πλοίου τινὸς ἐκ τῆς Μαδαγάσκας, κατὰ
τὴν παραλίαν ἐκείνην ναυαγήσαντος, καὶ δεῖνμά τι
βαμβακίου, τὸ ὁποῖον ἔλαβεν Ἄγγλαμερικανὸς τις
κτηματίας περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταε-
τηρίδος, ἔκαμαν τὰ εἶδη αὐτὰ δύο τῶν κυριωτέρων
προϊόντων τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀπὸ κέρασον, (κερασίαν), τὸν ὁποῖον ὁ Λούκουλλος
εἰς τὴν Ῥώμην ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ Μιθριδατικοῦ πολέ-
μου ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ἀπὸ τὸ νότιον παράλιον τοῦ Φύ-
ξινου Πόντου, ἐξετάθη ὁ ἠδὺς αὐτὸς καρπὸς εἰς ὅλην
τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν.

Ὀλίγοι τινὲς καταδεδωγμένοι Διαμαρτυρόμενοι τῆς
Γαλλίας καὶ Ὀλλανδίας, εἰς τὴν Ἀγγλίαν μεταβάντες,
ἔγιναν αἰτία νὰ συστηθῶσιν εἰς αὐτὸ τὸ βασίλειον τὰ
μάλλινα καὶ μεταξωτὰ του ἐργαστάσια.

Ὡς εἶναι πρόδηλον ὅτι τὸ σῶμα ἔγινε διὰ νὰ ἐνι-
σχύεται, ὡσαύτως εἶναι φανερόν ὅτι ὁ νοῦς ἔγινεν ὥστε
νὰ βελτιοῦται διὰ τῶν γνώσεων· ὅθεν ὁ μανθάνων, ἂν
μανθάνῃ καλῶς, ὄχι μόνον εὐρίσκει τὴν μάθησιν εὐκο-
λωτέραν, ὅσον προχωρεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐννοεῖ καλῆτερα ὅσα
μανθάνει. Ἡ ἐπιστήμη δὲν εἶναι ἀφαιρέτος, οὐδὲ
συνίσταται ἀπὸ μέρη ἀπεσπασμένα καὶ μεμονωμένα·
εἶναι ἀληθειῶν σειρά ἀλληλενδέτων, κέντρον ἔχουσα
τὴν Θεότητα, καὶ συμπεριλαμβάνουσα τὰ μέγιστα καὶ
τὰ ἐλάχιστα, τὰ ἐγγύτατα καὶ τὰ ἀπώτατα, μέρη τοῦ
σύμπαντος. Ὅθεν ὁ μὴ μανθάνων, ἢ παύων τοῦ μαν-
θάνειν, δὲν ἐκπληροῖ τὸν σκοπὸν τῆς ὑπάρξεώς του,
ὅστις εἶναι νὰ γνωρίσῃ, ὅσον τὸ δυνατόν, ἅπασαν τὴν
ἀλήθειαν. Οὔτε τὸν Δημιουργὸν οὔτε ἑαυτὸν δύναται
ὁ τοιοῦτος νὰ γνωρίσῃ, μολοντί ἡ μεγίστη εὐδαιμονία
του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν γνώσιν ταύτην.

Οἱ πλείοτεροι τῶν ἀνθρώπων δαπανῶσι τοὺς πρώτους χρόνους
τῆς ζωῆς εἰς τρόπον, ὥστε καθιστάνουσι δυστυχεῖς τοὺς τελευ-
ταίους.

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟΝ ΜΟΥΣΟΥΑΜΑΝΟΥ ΤΙΝΟΣ ΕΙΣ
ΤΟ ΚΑΙΡΟΝ, ΚΑΙ Η ΕΚΠΛΗΡΩΣΙΣ
ΑΥΤΟΥ.

ΟΤΙ, κατὰ τὴν πίστιν τῶν Μουσουλμάνων, τὰ ὄνειρα
πολλάκις ἀληθῶς προδηλοῦσι τὸ μέλλον, εἶναι γνωστὸν
εἰς πολλοὺς τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν. Διασαφηνί-
ζεται δὲ ἡ πίστις αὕτη, τὴν ὁποίαν καὶ ὁ προφήτης
ἐπικυροῖ, ἐκ τοῦ ἐπομένου ἀνεκδότου, τὸ ὁποῖον (λέγει
ὁ συγγραφεύς ἐξ οὗ ἐρανίζομεθα) μὲ διηγήθη εἰς τὸ
Καῖρον, μετὰ τὴν τρομερὰν πανώλη τοῦ 1835, εἰς τῶν
ἐπιστημοτέρων ἐντοπίων, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν κόπον ἐπιμε-
λῶς νὰ ἐρευνήσῃ, καὶ νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν ἀλήθειαν.

Εἰς τὸ διάστημα τοῦ προεξηρημένου λοιμοῦ, ὠνειρεύθη
χειροτέχνης τις, ἐν Καίρῳ διατρίβων, ὅτι ἐσήκωσαν
ἀπὸ τὸν οἶκόν του ἑνδεκα νεκροὺς, θύματα τῆς πανώ-
λους. Ἐξύπνησε δὲ τεταραγμένος καὶ ἐντρομος, δια-
λογιζόμενος ὅτι ἑνδεκα ἦτον ὁ ἀριθμὸς ὄλων τῶν ἐν
τῇ οἰκίᾳ, καὶ αὐτοῦ συμπεριλαμβανομένου· καὶ ὅτι
ἠδύνατο μὲν νὰ προσθήσῃ ἐν ἡ δύο ἄλλα μέλη εἰς τὴν
οἰκογένειάν του μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ὑπεκφύγῃ αὐτὸς τοῦ
πεπρωμένου, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῦτο ἤθελεν εἰσθεῖν μάταιον·
διότι ποῖος δύναται ν' ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ
Υψίστου; Συγκαλέσας λοιπὸν τοὺς γείτονας, ἐκοινο-
ποίησεν εἰς αὐτοὺς τὸ ὄνειρον· ἐκεῖνοι δὲ τὸν ἐσυμβού-
λευσαν νὰ ὑποκλινῇ εἰς τὸ σαφῶς προδηλωθὲν, καὶ νὰ
εὐγνωμονῇ μάλιστα πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἔγκαιρον
ταύτην εἰδήσιν. Ἦν ἐπαύριον ἀπέθανεν εἰς τῶν παί-
δων αὐτοῦ μετὰ μίαν ἢ δύο ἡμέρας ἡ σύζυγός του·
ἐπομένως ἄλλο τέκνον, καὶ οὕτω εἰς κατόπιν τοῦ ἄλλου,
ἕωσοῦ ἔμεινεν αὐτὸς μόνος εἰς τὸν οἶκόν του. Τότε δὲ
μὴ δυνάμενος πλέον τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν νὰ τρέ-
φῃ περὶ τῆς τελείας ἐκπληρώσεως τοῦ ὄνειρου, ὑπῆγε
πρὸς τινὰ φίλον εἰς γειτονικὸν ἐργαστήριον, καὶ καλέ-
σας πρὸς ἑαυτὸν διαφόρους ἄλλους ἐκ τῶν ἐγγύς ἐργα-
στηρίων, τοὺς ἐνθύμισε τὸ ὄνειρον, ἐγνωστοποίησε τὴν
σχεδὸν τελείαν αὐτοῦ ἐκπλήρωσιν, καὶ συγχρόνως τὴν
πληροφορίαν του ὅτι καὶ αὐτὸς ἐμελλε ν' ἀποθάνῃ ἐντὸς
ὀλίγου. "Ἴσως," εἶπεν, "ἀποθάνω τὴν ἐρχομένην
ταύτην νύκτα. Σὰς παρακαλῶ, λοιπὸν, δι' ἀγάπην
τοῦ Θεοῦ, νὰ ἔλθετε εἰς τὸν οἶκόν μου ἐνωρὶς αὐριον
τὸ πρῶτ, καὶ μεθαύριον τὸ πρῶτ, καὶ τὴν ἐφεξῆς, ἂν
ἦναι χρεῖα, καὶ νὰ ἰδῆτε ἂν ζῶ· ἂν δὲ ἦμαι νεκρὸς,
νὰ μὲ θάψετε καθὼς πρέπει· διότι κἀνεὶν δὲν ἔχω
μετ' ἐμοῦ νὰ μὲ πλύνῃ καὶ νὰ μὲ σαβανώσῃ. Τὴν
χάριν ταύτην νὰ μὲ κάμετε, καὶ ὁ Παντοκράτωρ θέλει
σὰς ἀνταμείψῃ πλουσιοπαρόχως ἐν οὐρανοῖς. Ἦδη
ἔχω τὰ σάβανά μου ἠγορασμένα· θέλετε τὰ εὐρεῖν εἰς
γωνίαν τινὰ τοῦ θαλάμου εἰς τὸν ὁποῖον κοιμῶμαι. Ἄν
εὐρετε τὴν θύραν κλειστὴν, καὶ δὲν ἀποκριθῶ εἰς τὸ
κροῦσμά σας, συντρίψατέ την."

Περὶ λύχνων ἀφὰς ἐπλαγίασεν εἰς τὴν ἔρημον κλίνην
του, μολοντί χωρὶς ἐλπίδα νὰ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς·
διότι ὁ νοῦς αὐτοῦ κατεγίνετο εἰς ἀναθεώρησιν τῆς πα-

ρελθούσης ζωῆς του, καὶ εἰς σκέψεις περὶ τῆς μεταβά-
σεως εἰς ἄλλον κόσμον. Ἀφοῦ δὲ τελειότερον ἐνύκτω-
σεν, ἤρχισε νὰ φαντάζεται τὸ μὲν καὶ τὸ δὲ ἀμυδρὸν
ἀντικείμενον τοῦ ζοφεροῦ κοιτώνος του ὡς σχεδὸν τὸ
ἄγριον πρόσωπον τοῦ Ἀγγέλου τοῦ Θανάτου· τέλος
δὲ, πραγματικῶς κατενόησε μορφήν τινα παρειδύουσαν
εἰς τὴν θύραν, καὶ πλησιάζουσαν εἰς τὴν κλίνην του.
Μετὰ φρίκης ἀναπηδήσας, "Ποῖος εἶσαι;" ἐξεφώνη-
σεν· αὐστηρὰ δὲ τις καὶ σοβαρὰ φωνή, "Σιωπή!" ἀπε-
κρίθη· "εἶμαι Ἀζραήλ, ὁ Ἀγγελος τοῦ Θανάτου!"—
"Φεῦ!" ἔκραξεν ὁ ἄνθρωπος καταπεφοβισμένος· "μαρ-
τυρῶ ὅτι εἰς μόνος Θεὸς ὑπάρχει, καὶ μαρτυρῶ ὅτι ὁ
Μωάμεθ εἶναι ὁ ἀπόστολος τοῦ Θεοῦ! Δὲν ὑπάρχει
ἰσχύς ἢ δύναμις εἰμὴ ἐν Θεῷ, τῷ Υψίστῳ, τῷ Μεγί-
στῳ! Εἰς τὸν Θεὸν ἀνήκομεν, καὶ εἰς αὐτὸν πρέπει
νὰ ἐπανεέλθωμεν!" Ἐσκεπάσθη τότε μὲ τὸ ἐπάπλωμα,
ὡς διὰ προφύλαξιν, καὶ ἔκειτο μὲ πάλλουσαν καρδίαν,
περιμένων πᾶσαν στιγμὴν νὰ τοῦ ἀφαιρήσῃ τὴν ψυχὴν
ὁ ἀδυσώπητος Ἀγγελος. Ἀλλὰ στιγμαὶ καὶ ὥραι
παρήλθον, χωρὶς ὅμως νὰ δοκιμάσῃ τὴν παραμικρὰν
ἐλπίδα σωτηρίας· διότι ἐφαντάζετο ὅτι ὁ Ἀγγελος
περιέμενεν ἕως νὰ παραδώσῃ αὐτὸς ἑαυτὸν, ἢ ὅτι πρὸς
καιρὸν τὸν εἶχεν ἀφήσειν, ὥστε νὰ παραλάβῃ πρῶτον
τὰς ψυχὰς τῶν πολλῶν ἑκατοντάδων οἵτινες ἐφθάνον
εἰς τὸ προωρισμένον τέρμα τῶν αὐτῆν ἐκείνην τὴν νύκτα
καὶ εἰς αὐτὴν ἐκείνην τὴν πόλιν, καὶ τὰς ψυχὰς τῶν
χιλιάδων, οἵτινες ἀλλαχοῦ τότε ἀπέθνησκον. Ἐχά-
ραξε πρὶν τὰ πάθη του λάβωσι τέλος· οἱ δὲ γείτονες,
ἐλθόντες κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, ἐμβῆκαν εἰς τὸν θάλα-
μον, καὶ τὸν εὐρήκαν ἐτι κοιτόμενον· ἀλλὰ παρατηρή-
σαντες ὅτι ἦτον ἐσκεπασμένος, καὶ ἀκίνητος ὡς πτώ-
μα, ἐμβῆκαν εἰς ἀμφιβολίαν ἂν ἔτι ἐζῴσῃ, καὶ τὸν
ἐκάλεσαν. Ἀπεκρίθη δὲ μὲ ἀσθενῆ φωνήν, "Ἀκόμη
δὲν ἀπέθανον· ἀλλ' ὁ Ἀγγελος τοῦ Θανάτου ἦλθε πρὸς
ἐμὲ περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς νυκτός, καὶ κατὰ στιγμὴν πε-
ριμένον τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ ν' ἀφαιρήσῃ τὴν ζωὴν μου·
παρακαλῶ λοιπὸν, μὴ μ' ἐνοχλεῖτε· ἀλλὰ κυττάξτε νὰ
μὲ πλύνετε καὶ νὰ μὲ θάψετε."—"Ἀλλὰ διατί," ἠρώ-
τησαν οἱ φίλοι του, "ἀφῆκες ἀνοικτὴν τὴν θύραν τοῦ
δρόμου;" "Ἐγὼ τὴν ἐκλείσα," ἀπεκρίθη· "ἀλλ' ἴσως
ὁ Ἀγγελος τοῦ Θανάτου ἤνοιξεν αὐτήν."—"Ποῖος δὲ,"
ἠρώτησαν, "εἶναι ὁ ἄνθρωπος εἰς τὴν αὐλήν;" "Δὲν
ἤξευρα," ἀπεκρίθη, "ὅτι ἄνθρωπος εἶναι εἰς τὴν αὐλήν·
ἴσως ὁ Ἀγγελος ὁ περιμένων τὴν ψυχὴν μου ἐφανερῶ-
σθαι εἰς σὰς, καὶ κατὰ λάθος ἐξελάβετε αὐτὸν, εἰς τὸ
λυκαυγές, ἀντὶ ἀνθρώπου."—"Κλέπτης εἶναι," εἶπαν,
"ὅστις ἐσύναξεν ὅσα πράγματα τοῦ οἴκου σου ἐδύνατο
νὰ σηκώσῃ· ἐνῶ δὲ κατεγίνετο εἰς τὸ πονηρὸν τοῦτο
ἔργον, ἐπίασεν αὐτὸν ἡ πανώλης, καὶ τῶρα κεῖται νε-
κρὸς εἰς τὴν αὐλήν, σφιγκτὰ κρατῶν εἰς τὴν μίαν χεῖρά
του ἀργυροῦν τινὰ λυχνόστατην." Ἀκούσας τοῦτο ὁ οἰ-
κοδεσπότης, διελογίσθη μίαν στιγμὴν, ἐπειτα δὲ, τὸ
ἐπάπλωμα ἀπορρίψας, "Δόξα τῷ Θεῷ," ἐξεφώνησεν·
"αὐτὸς εἶναι ὁ ἐνδέκατος, ἐγὼ δὲ εἶμαι ἀσφαλής."

Ἄναμφιβόλως αὐτὸς ὁ πανουργὸς ἦλθε πρὸς ἐμὲ, καὶ εἶπεν ὅτι εἶναι ὁ Ἄγγελος τοῦ Θανάτου. Δόξα τῷ Θεῷ! Δόξα τῷ Θεῷ!"

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος διεσώθη ἀπὸ τὴν πανώλη, καὶ εὐχαρίστως διηγείτο τὰ ἀνωτέρω. Δὲν ὑπάρχει δὲ τίποτε πολὺ παράδοξον οὔτε εἰς τὸ δνεiron, οὔτε εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτοῦ, οὔτε εἰς τὰ τὸ κλέπτου, ὁ ὁποῖος ἀναμφιβόλως ἦτον εἰς ἀπὸ τοὺς ἀκούσαντας τὴν πρὸς τοὺς γείτονας ὁμιλίαν, καὶ ἠθέλησε νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ δυστυχοῦς· ὁ λοιμὸς τοῦ 1835 ἠρήμωσε πολλοὺς οἴκους, καὶ ἦτον εἰς τοὺς νέους μάλιστα θανατηφόρος· ὅλα δὲ τὰ μέλη τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος οἰκογενείας ἦσαν νέοι, ἐκτὸς τοῦ οἰκοδεσπότου.

ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΑΣ.

ΤΑ παλάτια καὶ θέατρα τὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων ἀνεγερθέντα ἔγιναν τόσον παμμεγέθη καὶ μεγαλοπρεπῆ, ὥστε ἐφ' ἡμερῶν μας μᾶλλον παρὰ ποτε πρότερον ὑπάρχουσι πειρασμοὶ νὰ κατοικῶμεν εἰς αὐτὰ εὐχαρίστως, ἀντὶ νὰ ἐξερχώμεθα πρὸς οἰκοδομὴν καὶ πληθυσμὸν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ. Πρὸ πολλοῦ τὸ σύμπαν ἀδιακόπως ἐκτείνεται ἐνώπιον τῶν προόδων τῆς ἐπιστήμης, καὶ οἱ ἄνθρωποι κλίνουν εἰς τὸ νὰ φαντάζονται ὅτι ὑπερέβη τὸν Θεόν, ἐπειδὴ ὑπερέβη τὰς περὶ Αὐτοῦ ιδέας των. Ὅποτε ἀνεκάλυπτον νέαν τινὰ ἐπαρχίαν τῆς αυτοκρατορίας του, τόπον μὴ ἔχοντες δι' αὐτὴν σεσημειωμένον εἰς τὸ κατ' αὐτοὺς σύστημα τῶν πραγμάτων, ἐνόμιζον ὅτι πρέπει ν' ἀνήκη εἰς ἀγνωστον Θεόν· ἐπομένως δὲ πρόβλεψαν, ἄλλοι μ' ἀσυλλόγιστον ἀδιανοήσιαν, ἄλλοι μὲ φόβον ὀλιγόπιστον, ὅτι ὁ ἀγνωστος οὗτος Θεὸς πρέπει νὰ ἐκφρονίσῃ τὸν μέχρι τοῦδε προσκυνούμενον ὑπ' αὐτῶν Θεόν. Μετὰ θαυμασμῶν περιπλανώμενοι εἰς τὸ ἄπειρον τῆς περιφερείας, ἐλησμονήσαμεν πολλάκις ὅτι πρέπει νὰ ἔχῃ κέντρον· καὶ ἡ Κτίσις ἐκρυσπεν ἔτι τὸν Κτίστην, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἐνόμιζεν ὅτι ἐβλεπεν εἰς αὐτὴν εἰκόνα ἑαυτοῦ, τὸ ἔργον τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειρῶν, τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ νοῦς, καὶ δὲν ἐνθυμεῖτο ποῖον νοῦν εἰκονίζει ὁ ἰδικὸς του, δὲν κατελάμβανε πῶς αὐτὸ τοῦτο τὸ θέαμα, τὸ ὁποῖον τόσον ἐθάμβωνε καὶ εὐφραίνεν αὐτὸν, ἐμαρτύρει ὅτι δὲν εἶναι εἰμὴ θέαμα. Μ' ὅλον τοῦτο, βεβαιότατον εἶναι ὅτι ἡ πρὸς τὸν λοιπὸν κόσμον ὑπεροχὴ τῆς νεωτέρας Εὐρώπης κατὰ τὰς ἐπιστήμας, ὡς καὶ κατ' ἄλλα πολλὰ, προέρχεται ὅλως διόλου ἐκ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τῶνόντι αἱ φυσικαὶ ἐπιστήμαι, ὡς δικαίως παρετηρήθη, σχεδὸν περιορίζονται εἰς τὰ Χριστιανικὰ ἔθνη. Τούτου ὑπάρχουσιν ἀποκρῶντες λόγοι. Ὁ Χριστιανισμὸς ἔδωκεν εἰς τὸν ἄνθρωπον βεβαιότητα περὶ τῆς ἐνότητος καὶ τοῦ εἰδήμονος σκοποῦ, ὅστις ἐπικρατεῖ εἰς πάσας τῆς Φύσεως τὰς ἐργασίας, βεβαιότητα ἧτις συνοδεύει αὐτὸν ὡς ἀόρατος φίλη καὶ ὁδηγὸς εἰς ὅλας τὰς θεωρίας του.

Ἀπαλλάσσει αὐτὸν ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς φύσεως, ἀπὸ τὸν ζυγὸν καὶ τῶν αἰσθήσεων καὶ τῆς φαντασίας, καὶ τοιουτοτρόπως ὑψώνει αὐτὸν ὑπεράνω τοῦ ὕλισμου, εἰς ὃν ταχέως ἤθελε κρημνισθῆν, ἂν ἔχανε τὴν ὑποστηρίξουσαν αὐτοῦ δύναμιν. Ἐνισχύει αὐτὸν προσέτι νὰ αἰσθάνεται εἶδος ἀδελφικῆς συμπαθείας καὶ κοινωνίας μετὰ τῆς Φύσεως, σεβασμὸν διὰ τὸ ἔργον τοῦ πανσόφου καὶ παναγάθου Αὐτουργοῦ τῆς ἰδίας του ὑπάρξεως, σεβασμὸν ἐπίσης ἀπομακρυσμένον τῆς ἡδυπαθοῦς εἰδωλολατρίας καὶ τοῦ δεισιδαίμονος φόβου. Γνωρίζομεν ὅτι ὅλα τὰ χαρίσματα τοῦ φυσικοῦ κόσμου εἶναι χαρίσματα τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ κάλλος τοῦ φυσικοῦ κόσμου εἶναι ἡ ὁρατὴ ἐκφρασις τῆς Αὐτοῦ σοφίας καὶ ἀγαθότητος, ὅτι οἱ νόμοι τοῦ φυσικοῦ κόσμου εἶναι νόμοι Αὐτοῦ, καὶ, ὡς ἐξ αὐτοῦ προερχόμενοι, παγκόσμιοι καὶ ἀμετάβλητοι, ἕως αὐτὸς βουληθῆ νὰ τοὺς μεταβάλλῃ. Ἔχομεν δὲ καὶ αἰσθημα ὅτι ὁ φυσικὸς κόσμος μετέχει ὁπωσοῦν τῆς ἡμετέρας πτώσεως, καὶ ὅτι περιμένει τὸν καιρὸν, καθ' ὃν μετὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ θέλει ἀπαλλαγθῆν ἀπὸ τὴν δουλείαν τῆς διαφθορᾶς. Εἰς τὴν ἐπιρροήν, τὴν μυστικὴν ἴσως ἐπιρροήν, τῶν διαλογισμῶν τούτων καὶ αἰσθημάτων, χρεωστοῦμεν τὸν βαρύτερον ἐκεῖνον καὶ πνευματικώτερον ἔρωτα τῆς φύσεως, ὅστις διακρίνει τὴν Χριστιανικὴν ποίησιν καὶ τέχνην. Ὡς πρὸς τὰς ἐπιστήμας ὡσαύτως ἡ ἀλήθεια μᾶς ἤλευθέρωσεν· αἱ δὲ ὠφέλεια τῆς ἐλευθερίας ταύτης ἐξετάθησαν μέχρι τινὸς καὶ πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἀποβάλλουσι τὴν ἀλήθειαν δι' ἧς ἀπεκτῆθη. Διότι, καθὼς ὅλα τὰ λοιπὰ δῶρα, παρομοίως καὶ τοῦτο δὲν μετεχειρίσθησαν πάντοτε ὀρθῶς καὶ δὲν ἀνεγνώρισαν καταλλήλως οἱ ἄνθρωποι. Ἀλλὰ μολονότι ἡ Χριστιανικὴ σοφία ἐγέννησε κατὰ μέγα μέρος τὴν Χριστιανικὴν ἐπιστήμην, δὲν ἔπεται κατ' οὐδένα τρόπον ὅτι ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες πρέπει νὰ ἦσαν Χριστιανοί. Ἐνταῦθα πάλιν ἐφάνη ἡ ἀδυναμία τῆς πίστεως τοῦ ἀνθρώπου, ἡ πρὸς τὴν εἰδωλολατρίαν ἐπιρροεΐα του. Πάντοτε ἀφιερώνει τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ νοῦς αὐτοῦ καταγίνεται. Προσπίπτει καὶ προσκυνεῖ τοὺς νόμους, τοὺς ὁποῖους αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐξέυρηκε. Μ' ὅλον τοῦτο, καθὼς διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἡδυνήθησαν ἀκόμη καὶ οἱ αὐτὸν ἀποβάλλοντες νὰ φθάσωσιν εἰς ὅσονδήποτε ἐπιστημονικὸν ὕψος ἀνέβησαν, τοιουτοτρόπως διὰ τῆς ἀοράτου, ἀνεπαισθήτου ἐπιρροῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ διατηροῦνται ἀπὸ τὸν ὕλισμόν. Τῶνόντι πολυειδῆ συμπτώματα ἐφάνησαν κατὰ τὸ διάστημα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος, εἰς τὰ νοσημονέστερα τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἔθνων, προμηνύοντα πόσον εὐκόλως καὶ ἀναπορεύτως, ἂν ἐγκατελείπομεν τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, ἠθέλομεν ἀπολέσειν πᾶν ὅ,τι ἔχει ἀγαθὸν καὶ σωτήριο καὶ πολύτιμον ἢ παροῦσα κοινωνία, καὶ πέσειν εἰς τὴν ὀλέθριον πάνθειον ἀθείαν.

«ΜΕ τὴν ὑπομονήν,» λέγει Ἀραβικὴ τις παροιμία, «τὸ φύλλον τῆς συκαμινίας γίνεται μετάξιον.»

ΑΦΙΟΝ ΚΑΡΑ ΧΙΣΣΑΡ.

Θεωρία τῆς Πόλεως Ἀφίων Καρὰ Χισσάρ.

Ἡ ΠΟΛΙΣ τῆς Ἀνατολῆς Ἀφίων Καρὰ Χισσάρ ἀπέχει τῆς Κωνσταντινουπόλεως περὶ τὰ 180 μίλια κατ' εὐθείαν γραμμὴν τῆς Σμύρνης καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους περὶ τὰ 200 μίλια· τοῦ δὲ λιμένος τῆς Ἀτταλείας 130 μίλια· κατὰ συνέπειαν, εἶναι τοποθετημένη εἰς τὸ κέντρον τῆς χερσονήσου, ἧτις γνωρίζεται κοινῶς ὑπὸ τὸνομα Ἐλάσσων ἢ Μικρὰ Ἀσία. Ὁ μέγας δρόμος, ὁ ἀπὸ Σμύρνης ἄγων εἰς τὴν Ἀρμενίαν, Γεωργίαν, Περσίαν, καὶ τὰς μετὰ τὸν Εὐφράτην συνορευούσας χώρας, διαβαίνει τὴν πόλιν ταύτην· συχνάζουν δὲ εἰς αὐτὴν καὶ αἱ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως συνοδοιπορίαι. Ἐνταῦθεν ὅλα σχεδὸν τὰ Εὐρωπαϊκὰ χειροτεχνήματα καὶ τὰ ἀποικιακὰ προϊόντα, ὅσα διανέμονται πρὸς ἀνατολὰς καὶ νότον, περνῶσι διὰ τῆς Καρὰ Χισσάρ. Τοῦτο καθιστάνει αὐτὴν τόπον ἀρκετὰ σημαντικόν, καὶ μεγάλως συντείνει πρὸς αὐξήσιν τῆς βιομηχανίας τῶν κατοίκων· ἐπειδὴ αἱ διερχόμεναι αὐτὴν πολυάριθμοι συνοδοιπορίαι φέρουσι προϊόντα καὶ πραγματείας ἀπὸ μακρυνᾶς χώρας, καὶ τὰ ἐργαστήρια ἐπομένως κατὰ

τρόπον ἄριστον ἀναπληροῦνται. Ὁ περιηγητὴς Niebuhr λέγει ὅτι εἰς αὐτὴν ὑπάρχουσι πλειότεραι λιθάκτιστοὶ οἰκίαι παρ' εἰς οἰανδήποτε ἄλλην πόλιν κατ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς· τὴν βελτίωσιν δὲ ταύτην ἀποδίδει εἰς τὴν ἀνωτέραν βιομηχανίαν τῶν κατοίκων. Τὰ ἐφίππεια, οἱ χαλινοὶ, καὶ αἱ πατήτριαι, τὰ εἰς Καρὰ Χισσάρ τότε κατασκευαζόμενα (1766-7), ἐξητοῦντο ἀπανταχοῦ τῆς Τουρκικῆς αυτοκρατορίας. Ἡκμαζε δὲ καὶ ἡ κατασκευὴ τῶν πυροβόλων καὶ σπαθίων, καὶ προσέτι ἐγένετο ἀρκετὸν ἐμπόριον εἰς κόκκινον δέρμα, μολονότι δὲν ἐξίστοτο μὲ τὸ εἰς Διαρβεκίρ καὶ εἰς Καϊσάρειαν κατασκευαζόμενον. Οἱ τάπητες χειροτεχνῶνται ὡς ἐπιτοπλεῖστον ἐδῶθεν τῆς Καρὰ Χισσάρ· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ δίδει μάλ्लινα καλλιτεχνήματα καὶ περιστρώματα ὡς σταθερὰ προϊόντα τῆς βιομηχανίας τῆς. Ἐκ τῆς καλλιτεργουμένης εἰς τὴν περίχωρον μεγάλῃ ποσότητος ὀπίου καλεῖται γενικῶς Ἀφίων Καρὰ Χισσάρ. Ὅτε ὁ Niebuhr τὴν ἐπισκέψθη, ἐξηκρίβωσεν ὅτι 180 φορτῖα ἡμιόνων ἐξήγοντο κατ' ἔτος· μεγίστη ποσότης,

όποταν στοχασθῶμεν ὅτι τὸ εἶδος αὐτὸ ἀναλύσεται κατὰ λεπτότατα μερίδια.

Ἡ τοποθεσία τῆς πόλεως εἶναι περίεργος. Μεγάλοι καὶ γυμνοὶ βράχοι ἀνυψοῦνται ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους, ἐκ δὲ τοῦ ἄλλου σειρὰ ὑψηλῶν, εὐκάρπων, ἀμπελοφύτων λόφων. Ἡ περιφέρεια τῆς πόλεως εἶναι σχεδὸν τρία μίλια· περιέχει δέκα τζαμιά, ὃ δὲ πληθυσμὸς λέγεται ὅτι ὑπερβαίνει 50,000. Τὸ φρούριον εἶναι τοποθετημένον εἰς τὴν κορυφὴν ἀποτόμου βράχου, τοῦ ὁποίου τὸ κατὰ κάθετον ὕψος εἶναι σχεδὸν 250 πηχῶν. Ὁ Niebuhr μετὰ δυσκολίας ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν, ὅπου εὗρηκε τεῖχος μὲν στρογγύλους πύργους ὠχυρωμένον, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἦσαν παλαιὰ τινὰ σιδηρὰ κανόνια καὶ ἀρχαῖα ὄπλα. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ὕδατος δεξαμεναί, μέρος μὲν λιθόκτιστοι, μέρος δὲ λελατομημέναι ἐκ τῆς πέτρας, καὶ βαθῦ τι φρέαρ. Ἄν εἶχεν ὕδωρ καὶ ζωοτροφίας, ἤθελεν εἶσθαι ἀκαταμάχητος ἢ φύσει ὀχυρὰ ἀκρόπολις αὕτη. Φαίνεται δὲ ὅτι ἐκτίσθη, ὥστε νὰ χρησιμεύη κάποτε μόνον ἐν καιρῷ ἀνάγκης. Τὰ δυτικὰ μέρη τῆς Ἀσίας πολλάκις ὑπῆρξαν τὸ στάδιον τῆς μάχης εἰς ἀνταγωνιζομένας δυνάμεις· τόπος δὲ, ὁποῖος τὸ φρούριον τοῦτο, πιθανόν ὅτι ἀνηγέρθη ὡς τὸ τελευταῖον καταφύγιον τῶν ἠττωμένων. Βάρβαροι πρῶτον ἐλεηλάτησαν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ἔπειτα δὲ εἰς διάστημα διακοσίων ἐτῶν ἤρχον οἱ Πέρσαι. Οἱ διάδοχοι τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, συστήσαντες Ἑλληνικὰ βασίλεια, ἔδωκαν βαθμὸν τινὰ εἰρήνης εἰς τὴν χώραν ταύτην· τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ἀρχαίων ἐπαρχιῶν τῆς, (ὡς Φρυγία, Γαλατία, Καππαδοκία, Κιλικία, Λυκία, Λυδία, Μυσία, Βιθυνία, Καρία, καὶ Παμφυλία), εἶναι οἰκειότερα εἰς ἡμᾶς παρ' αἱ μετέπειτα γενόμεναι διαιρέσεις. Ὑπὸ τὴν Ῥώμην, ἢ Μικρὰ Ἀσία ἐχαίρετο τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν ὁποίαν ἢ σιδηρὰ χεῖρ τῆς αὐτοκρατορικῆς δυνάμεως ἐπέβαλεν εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς· ἀλλὰ τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ βιωτικαὶ τέχναι ἤκμαζον μάλιστα εἰς τοῦτο τοῦ χρόνου τὸ διάστημα. Ἐπομένως κατὰ τὴν παρακμὴν τῆς Ῥωμαϊκῆς μεγαλειότητος ἠκολούθησεν ἢ ἐπιδρομὴ τῶν ἀνατολικῶν ἔθνων, καὶ τέλος οἱ Τοῦρκοι ἐγίναν οἱ κρατοῦντες. Ὁ πληθυσμὸς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας σύγκειται ἀπὸ διάφορα γένη. Ἡ ἑκτασις τοῦ παραλίου καὶ ἢ προσέγγισις εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔκαμαν αὐτὴν νὰ ἐκλεχθῆ ὡς ἢ τοποθεσία Ἑλληνικῶν ἀποικιῶν, αἵτινες μεγάλως ἤκμασαν, καὶ ἀφῆκασιν τὴν ἐπιρροήν των καθ' ὅλην τὴν παραθαλασσίαν τοῦ Αἰγαίου. Εἰς τὰς πόλεις εὕρισκοντο Τοῦρκοι, Ἑλληγες, Ἀρμένιοι, καὶ Ἑβραῖοι. Οἱ λοιποὶ τῶν κατοίκων ἐμποροῦν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς τὸ κυριώτερον εἰς νομαδικὴν κατάστασιν, καίτοι διάφοροι τὸν χαρακτήρα καὶ τὰς ἐξεις. Ὁ φυσικὸς χαρακτήρ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐξηγεῖ μέχρι τινὸς τὴν ὑπαρξίν ἑτερογενοῦς πληθυσμοῦ. Αἱ διάφοροι ἀποικίαι, καὶ οἱ κατὰ καιροὺς διαβάντες αὐτὴν ἢ μονίμως ἐπὶ τῶν χωμάτων αὐτῆς συστηθέντες δορικτῆτορες, πολὺ συνεισέφεραν εἰς τὴν ποικιλίαν ταύτην· ἐνῶ, ἐξ ἄλλου μέρους, αἱ ἐπὶ

τῶν ὄρεων ὀχυροὶ τόποι ἔδωκαν σκέπην καὶ προστασίαν εἰς τινὰς τῶν κατοίκων, οἱ ὁποῖοι κατὰ συνέπειαν ἐφύλαξαν ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ.

ΑΝΑΓΚΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΝ ΤΑΣ ΦΥΣΙΚΑΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ.

ΟΤΙ αἱ δυνάμεις τοῦ ἀνθρώπου καταλλήλως μὲν ἐξασκούμεναι βελτιοῦνται, ἀδρανεῖς δ' ἀφινόμεναι σχεδὸν ἀπονεκροῦνται καὶ καταντῶσιν ἀνωφέλῃτοι, γίνεται δῆλον ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων. Ὁ εὐρισκόμενος εἰς θέσιν, ὅπου οἰαδήποτε δυνάμεις αὐτοῦ δραστηρίως ἐνασχολεῖται, παρατηρεῖ μετ' ὀλίγον ὅτι ἐκτείνεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ ὅτι ἀπαιτεῖ μεγαλύτεραν ἐνρυχωρίαν ἐντὸς τῆς ὁποίας νὰ περιστρέφεται, παρ' ἐνῶ ἦτον ἀγύμναστος καὶ ἀπαίδευτος. Οἱ κωφάλοιοι πασίγνωστον ὅτι γενικῶς παρατηροῦσι μὲ ταχύτητα καὶ ἀκρίβειαν· ὁ τυφλὸς ἔχει μεγάλην ὀσμηκοῖαν, καὶ ἀφῆν διακριτικωτάτην, καθὼ ἠναγκασμένος ὢν συχνότερον νὰ ἐξασκῆ τὰ τῆς ἀκοῆς καὶ τῆς ἀφῆς αἰσθητήρια. Αἱ σωματικαὶ δυνάμεις ἐπιδέχονται βελτίωσιν ἐξίσου ὡς αἱ νοητικαί. Τοῦτο δὲ μεγάλως συντείνει εἰς καλητέρευσιν καὶ τελειοποίησιν τῶν ὠφελίμων τεχνῶν· καὶ εἶναι ἢ ἀρχή, ἐξ ἧς πηγάζουν αἱ ὠφέλεια τοῦ καταμερισμοῦ τῆς ἐργασίας, ὅστις παράγει πλοῦτον διὰ τῆς ἀποφυγῆς περιττοῦ κόπου—περιττοῦ, ἐπειδὴ ὅταν εἰς μόνος καταγίνεται εἰς πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς τελείωσιν τεχνουργήματός τινος, προχωρεῖ πολὺ βραδύτερον παρ' ὅποταν ἐκ πολλῶν συνηνωμένων χειροτεχνῶν ἕκαστος μοναδικόν τι μέρος, καὶ οὕτως ἀποκτᾷ ἐμπειρίαν, ἣτις εὐκολύνει καὶ ταχύνει τὰς ἐργασίας του. Ἡ διὰ τῆς καλλιέργειας ἑκτασις τῶν νοητικῶν δυνάμεων παραλληλίζεται μὲ τὴν εἰς πολλὰ βιομηχανικὰ ἐπιτηδεύματα γεννωμένην αὐξήσιν τοῦ σωματικοῦ συστήματος. Μυῶδεις βραχιόνες διακρίνουσι τὸν κωπηλάτην, ἐνῶ διὰ τὴν ἀγυμνασίαν αἱ κνήμαι αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀναλόγως ἀνεπτυγμέναι. Ὡς πρὸς δύο τῶν δυνάμεων, τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἀκοήν, ἐμπορεῖ τις νὰ στοχάζεσθαι ὅτι ὁ ἀνθρώπος οὔτε μᾶλλον οὔτε ἦττον δύναται νὰ πράττῃ παρὰ νὰ βλέπῃ καὶ ν' ἀκούῃ, καὶ ὅτι αἱ δυνάμεις αὗται, ἀκουστικῶς γυμναζόμεναι, δὲν ἐπιδέχονται βελτίωσιν. Ἀλλὰ πόσον κατωτέρα ἢ ἀπόλαυσις τῶν ὀκνηρῶς θεωρούντων ἀντικείμενα τὰ πλέον περισπούδαστα χωρὶς νὰ λαμβάνωσιν ἐκ τῆς θεωρίας νοητικὴν τινὰ τέρψιν, παραβαλλομένη μὲ τὴν πληθῶν τῶν διαλογισμῶν, ὅσους τὰ αὐτὰ ἀντικείμενα γεννώσιν εἰς τὸ καλλιεργημένον πνεῦμα! Ὁ μὲν λαμβάνει ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ καὶ τῆς ποικιλίας τῶν ἤχων τὴν μεγαλύτεραν ἠδονήν, ὃ δὲ μόλις αἰσθάνεται τὴν ἠρμονίαν καὶ τὸ κάλλος των. Ἡ ἀμέλεια οἰαδήποτε δυνάμεως ἐπιφέρει τὴν ἰδίαν τῆς ποινήν· καὶ τῶντι δυσκόλως ἐμπορεῖ τις νὰ παιδευθῆ βαρύτερον. Οὐχὶ μόνον ξένους διαλέκτους, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ μητρικὴν γλῶσσαν συμβαίνει νὰ λησμονήσῃ τις, ἂν πολλοὺς χρόνους τὴν παραμελήσῃ· τούτου δὲ παράδειγμα μεταξὺ

ΠΕΡΙ ΨΕΥΔΟΥΣ.

πολλῶν ἄλλων εἶναι καὶ τὸ ἐπόμενον, τὸ ὁποῖον μεταφράζομεν ἀπὸ τὴν διὰ τὸ 1838 Ἐπετηρίδα τῆς ἐν Ἀουστραλίᾳ Ὀβάρτουπόλεως.

Ὁ Γυλιέλμος Β — ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν περὶ τὸ 1780, καὶ διήγαγε τὸ πρῶτον μέρος τῆς ζωῆς αὐτοῦ εἰς τὸ στράτευμα· ἔπειτα δὲ, ὡς κλεπταποδόχος ἐξελεγχθεὶς, κατεδικάσθη νὰ μεταφερθῆ εἰς τὴν Ἀουστραλίαν, ὅπου νὰ μείνῃ διὰ βίου. Τὸ 1802 ἐφθασε μετ' ἄλλων πολλῶν συγκαταδίκων εἰς τὸ ἀποικιακὸν κατάστημα τὸ λεγόμενον Λιμὴν Φιλίππου, καὶ διωρίσθη νὰ ἐργάζεται ὡς κτίστης εἰς οἰκοδομὴν τινὰ τῆς κυβερνήσεως. Ὀλίγον ὁμῶς καιρὸν πρὶν ἐγκαταλειφθῆ τὸ εἰρημένον κατάστημα, ἐδραπέτευσε μετὰ δύο ἄλλων, καὶ τίποτε δὲν ἠκούσθη ποτὲ περὶ αὐτοῦ μέχρι τῆς νεωστὶ γενομένης νέας κατοικίσεως εἰς τὸν Φιλίππου Λιμῆνα. Οἱ τρεῖς δραπέται μεγάλως ὑπέφερον κατὰ πρῶτον ἀπὸ ἐνδειαν τῶν ἀναγκαίων, κοχλίας μόνον καὶ μύδια τρώγοντες, τὰ ὁποῖα εὕρισκον ἐπὶ τοῦ αἰγιαλοῦ· ἐξήτουν δὲ νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἀουστραλίας Σίδνεϊαν, ἀλλ' ἠγνόουν τὸν δρόμον. Τόσον ἀμαθῆς ἦτον εἰς ἐξ αὐτῶν, ὥστε μὲ τὴν ιδέαν ὅτι ἂν ἐπορεύετο πρὸς δυσμὰς ἤθελε φθάσειν εἰς τὴν Κίναν, διεχωρίσθη ἀπὸ τοὺς λοιποὺς δύο. Καὶ ὁ ἄλλος συνοδοιπόρος ἀφῆκε τὸν Β — μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀποφασίσας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ κατάστημα. Πιθανὸν δὲ ὅτι ἀμφοτέροι οὗτοι ἐφονεύθησαν ὑπὸ τῶν ἐντοπίων ἢ ἐχάθησαν ἀπὸ τὴν πείναν. Ὁ Β —, ἀφοῦ περιεπλανήθη ἑβδομάδας τινὰς ἐν μεγίστη ταλαιπωρίᾳ, ἐπεθύμησε νὰ παραδοθῆ, ἀλλὰ τὸ ἀποικιακὸν κατάστημα εἶχε διαλυθῆν· μετὰ δώδεκα δὲ περίπου μῆνας ἠνώθη τελευταῖον μὲ φιλικούς τινὰς αὐτόχθονας, μεθ' ὧν καὶ φαίνεται ὅτι συνέζησεν ἕκτοτε μέχρι τῆς 12ης Ἰουλίου 1835, καθ' ἣν ἡμέραν ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς ὁμογενεῖς του.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του, — διάστημα τριάκοντα τριῶν ἐτῶν, — ποτὲ δὲν εἶδε λευκὸν ἀνθρώπον, ἕκτος ἅπαξ πρὸ τριῶν χρόνων, ὁπότε λέγει ὅτι πλοιαρίον τι ἐμβῆκεν εἰς τὸν λιμῆνα· ὅτι τινὲς τῶν ναυτῶν ἐκβῆκαν εἰς τὴν ξηρὰν, καὶ ἔθαψαν ἕνα τῶν συντρόφων των· ὅτι ὑπῆγε πρὸς αὐτοὺς ἐνῶ ἀπόθουν τὸ πλοιαρίον, μὲ σκοπὸν νὰ τοὺς συνοδεύσῃ· ἀλλὰ δὲν τὸν περιεργάσθησαν. Ὑποθέτει ὅτι τὸν ἐξέλαβον ὡς ἐντόπιον, ἐπειδὴ ἦτον ἐνδεδυμένος μὲ δέρματα, ἐκράτει λόγχην, κλπ., καὶ δὲν ἠμπόρει νὰ λαλήσῃ τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν.

Οἱ νέοι του σύντροφοι ἐφρόντισαν νὰ τὸν νυμφεύσωσιν· ἀλλ' ἢ σύζυγος παρήτησεν αὐτὸν, καὶ ὑπῆγε μετ' ἄλλου· διὰ τὴν ἀπιστίαν ὁμῶς ταύτην ἔχασε τὴν ζωὴν καὶ αὐτὴ καὶ ὁ ἐραστής. Ὁ Β — λέγει ὅτι δὲν ἔχει τέκνα, νόμιμα ἢ ἄνομα. Ἐκτοτε ὁμῶς ἔδειξε νεανίδα, ὄχι τόσο μὲλαιναν ὅσον αἱ λοιπαί, τὴν ὁποίαν ὀνομάζει θυγατέρα του.

Ἦ ἀπατεῖται πρὸς εὐδαιμονίαν; — Σῶμα ὕγιες, καὶ πνεῦμα εὐχαριστημένον.

Ποῖος δὲν βδελύσσεται τὸν ψεύστην; Καὶ πόθεν προέρχεται οὗτος ὁ βδελυγμὸς; Ἡ αἰτία εἶναι πρόδηλος. Ὁ ψεύστης εἶναι γνήσιον τέκνον τοῦ διαβόλου, περὶ τοῦ ὁποίου τὸ Εὐαγγέλιον διαβεβαιώνει ὅτι ἀπαρχῆς ἦτο ψεύστης, καὶ δὲν ἔμενεν εἰς τὴν ἀλήθειαν. Εἶναι δὲ οὐχὶ μόνον ψεύστης, ἀλλὰ καὶ ὁ πατὴρ τοῦ ψεύδους. Ἀπὸ τὰς ἀναριθμήτους μυριάδας τῶν ψευδολογῶν, ὅσαι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον ἐλέχθησαν, τὴν πρώτην εἶπεν ὁ διάβολος εἰς τὴν Εὐὰν εἰς τὸν κῆπον τῆς Ἐδέμ. Πόσα ἑκατομμύρια τῶν κατοίκων τοῦ κόσμου τοῦτου ἔμαθον τὴν χαμερπῆ καὶ διαβολικὴν τέχνην τοῦ ψεύδου ἀπὸ τὸν πατέρα τοῦ ψεύδους!

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας παρεπονεῖτο ὅτι ἐν καιρῷ αὐτοῦ ἢ ἀλήθεια εἶχε πέσειν εἰς τὰς ὁδοὺς. Δὲν ἔπεσε καὶ εἰς τὰς ἡμετέρας ὁδοὺς καὶ ἀγορὰς καὶ σχολεῖα, καὶ εἰς τὰς οἰκογενεῖας ἡμῶν προσέτι; Διδάσκουν οἱ γονεῖς τὰ τέκνα των νὰ λαλῶσι πάντοτε τὴν ἀλήθειαν εἰς τὰ μικρὰ ὡς καὶ εἰς τὰ μεγάλα; Δὲν ἀληθεύει ὅτι γονεῖς τινὲς, πρὸ πολλοῦ διδαγμένοι αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ψεύδους, διδάσκουσι μὲ τὴν δύναμιν τοῦ παραδείγματος καὶ τὰ ἰδιά των τέκνα νὰ ψευδολογῶσιν; Ἀλλὰ τί φρικτότερον παρὰ ν' ἀκούῃ τις ψεῦδη ἀπὸ τὰ χεῖλη ἀνθρώπου, ἐπαγγελλομένου ὅτι εἶναι μαθητῆς Ἐκείνου ὅστις εἶναι ἢ Ἀλήθεια;

Λέγεται ὅτι ἐπρότεινάν ποτε εἰς τὸν βασιλέα Θεοδώριχον οἱ αὐλικοὶ του νὰ ἐξευτελίσῃ τὸ νόμισμα τῆς βασιλείας του. Ἀλλὰ γενναίως τοὺς ἀπεκρίθη, τίποτε φέρον τὴν εἰκόνα μου δὲν θέλει ποτὲ ψευσθῆν. Τὸ νόμισμα ἦτον ἐντετυπωμένον μὲ τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως, καὶ δὲν ἤθελε νὰ συγχωρήσῃ νὰ κυκλοφορῇ ἢ εἰκὼν αὐτοῦ εἶτε μεταξὺ τῶν ἰδίων του ὑπηκόων εἶτε μεταξὺ ξένων, ψευδομένη ἐνῶ μετέβαινεν ἀπὸ χεῖρα εἰς χεῖρα.

Ὁ ἀνθρώπος ἐπλάσθη ἐν ἀρχῇ κατ' εἰκόνα Θεοῦ. Ὁ ἐνδοξος καὶ ἅγιος Θεὸς ἐνετύπωσε τὴν εἰκόνα ἑαυτοῦ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ θέλει τάχα συγχωρήσειν νὰ ψεύδεται ἀτιμωρητὴ ἢ εἰκὼν αὕτη; Πόσον εὐδαίμων ἤθελεν εἶσθαι ὁ κόσμος οὗτος, ἂν ἢ εἰκὼν αὕτη τοῦ Θεοῦ, τοῦ παγκοσμίου βασιλέως, ποτὲ δὲν ἐψεύδετο!

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πάντοτε καλητέρα τῆς ψευδολογίας. Τὸ ψεῦδος εἰς οὐδὲν ἐπὶ τέλους χρησιμεύει. Ἄν οἱ ἀνθρώποι ἐλάλουν πάντοτε τὴν ἀλήθειαν καὶ οὐδὲν εἰμῆ τὴν ἀλήθειαν, πόσον εὐκόλως ἠμπόρουσαν νὰ ἐνεργῶνται ὅλα αἱ βιωτικαὶ ὑποθέσεις; πόσος καιρὸς, ματαιῶς τώρα χανόμενος εἰς τὰς συναλλαγὰς, ἤθελε κερδαίνεσθαι, καὶ πόσα δεινὰ, ὃ καρπὸς καὶ ἢ ἀνταμοιβῆ τῆς ψευδολογίας, ἤθελεν ἀποφεύγεσθαι!

Ἡ ὀργὴ καὶ ἢ κατὰρα τοῦ Θεοῦ ἔπεσον ἀμέσως ἐπὶ τοῦ πρώτου ψεύστου εἰς τὴν Ἐδέμ. Ὁ Ἀνανίας καὶ ἢ Σαπφείρα ἐθανατώθησαν ἐν ἀκαρεῖ διὰ τὴν ψευδολογίαν των, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον μᾶς βεβαιώνει ὅτι πάντες οἱ ψεῦσται, καὶ ἂν δὲν τιμωρηθῶσιν εἰς τὸν κόσμον

τοῦτον, θέλουν ἔχειν τὸ μερίδιόν των εἰς τὴν λίμνην ἢ ὁποία καλεῖται με πῦρ καὶ θειάφιον. Εἶναι τὰ τέκνα τοῦ διαβόλου, καὶ θέλουν ἔχειν τὸ μέρος των μετ' αὐτοῦ.

ΟΡΕΙΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ ΔΙΑ ΤΟ ΑΛΑΣ.

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν συνειδέζουσι οἱ γεωργοὶ νὰ δίδωσιν ἄλας εἰς τοὺς βόας, τὰ πρόβατα, καὶ ἄλλα ζῶα οἰκιακά. Ἀκόμη καὶ εἰς τὰ μακρυνὰ καὶ νεοκατοικητὰ μέρη τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, πᾶς ὁ ἔχων μίαν ἢ δύο ἀγελάδας καὶ ὀλίγα πρόβατα, ἂν ὁπωσοῦν λαμβάνῃ φροντίδα τοῦ ἰδίου αὐτοῦ συμφέροντος, ἔχει τακτικὴν συνήθειαν νὰ δίδῃ ἄλας εἰς αὐτὰ, μολονότι εἰς τινὰς τόπους τοῦ ἐνδοτέρου τῆς Ἀμερικῆς τὸ εἶδος τοῦτο εἶναι σπάνιον, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀκριβὸν, καὶ δυσκόλως προμηθεύεται ἀπὸ τοὺς πτωχότερους τῶν κατοίκων. Ἐσχάτως ὅμως, ἐπειδὴ μεγάλως ἠΰξησεν ἢ μετὰ τὸ ἐνδοτερον συγκοινωνία διὰ τῆς κατασκευῆς σιδηροδρόμων, διωρύγων, κλπ., ἔγινε πολὺ εὐθηνότερα καὶ ἢ τοῦ ἀνεκτιμήτου αὐτοῦ εἶδους προμήθεια. ὥστε καὶ εἰς τὰ ἀπώτατα χωρία ἐπικρατεῖ σχεδὸν γενικῶς ἡ συνήθεια τοῦ δίδειν ἄλας εἰς τὰ ζῶα. Εἶναι δὲ τῶντι ἀξιοθαύμαστος ἡ ἀδηφαγία, μεθ' ἧς κατατρέγων αὐτὸ βόες καὶ πρόβατα, καὶ ἵπποι· καὶ ὄχι ὀλιγώτερον ἐκπληκτικὴ ἡ κατὰ συνέπειαν τῆς προθυμίας ταύτης ἀποκτωμένη ἐπ' αὐτῶν ἐπιβροχή. Κοπάδιον προβάτων ἡ ἀγέλη βοῶν δύναται πάραυτα νὰ συναθροισθῇ, ὡς διὰ μαγικῆς, ἀπὸ πᾶσαν γωνίαν εὐρυχώρου νομῆς, ἂν μόνον ἀκούσῃ τὴν φωνὴν ἢ ἴδῃσι τὸ πρόσωπον τοῦ τῶ ἄλας βασιτάζοντος· διότι μόλις λαμβάνωσι τὴν ἰδέαν ὅτι ἄλας ἔχει νὰ διανεμηθῇ, καὶ τρέχουσι σκιρτῶντα ὅσον δύνανται ταχύτερον. Μολονότι δὲ κοινῶς ἐναποτίθεται εἰς μικρὰς ποτίστρας, ἢ ἐπὶ σανίδων ἢ ὀμαλῶν πετρῶν, τὴν ὅμως ὄρεξιν τοῦ ἄλατος ἔχουσι τὰ ζῶα ταῦτα, ὥστε καὶ τὰ δειλότερα πλησιάζοντα λαμβάνουν αὐτὸ ἀπὸ τὴν χεῖρα τοῦ δίδοντος. Τερπνότατον εἶναι νὰ βλέπῃ τις διακόσια ἢ τριακόσια πρόβατα ἐρχόμενα εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ποιμένος, βελάζοντα καὶ σκιρτῶντα, καὶ πανταχόθεν αὐτὸν στενοχωροῦντα. Ὡς δὲ πρὸς τοὺς βόας, κάποτε μόλις εἶναι ἀσφαλὲς νὰ ἐκβῇ τις εἰς τὴν νομὴν μετὰ ἄλας εἰς τὰς χεῖράς του· διότι τὸσον προθυμούνται νὰ λάβωσιν αὐτὸ, ὥστε δὲν ἀφίνουσι τὸν ἄνθρωπον νὰ τὸ ἀποθέσῃ ὅπου σκοπεύει, ἢ καὶ καταγῆς, ἂν οὐδὲν ἄλλο ἦναι πρόχειρον. Παμμεγέθεις βόες, μετὰ μακρὰ φοβερὰ κέρατα, εἶναι τραχεῖς σύντροφοι ὅταν στενωῶς τινὰ περικυκλώσωσι· συμβαίνει δὲ κάποτε νὰ δοκιμάσῃ τις μεγίστην δυσκολίαν ἕως νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς τρομεροὺς φίλους του. Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιβροχὴν ὑπόκεινται καὶ οἱ ἵπποι, μολονότι σπανίως δεικνύουσι τὸσαύτην κλίσιν. Ὡραῖόν τι καὶ γενναῖον ἄλογον, τὸ ὅποσον πρὸ χρόνων ἠγόρασα, ἦτο καταρχὰς δειλὸν καὶ δυσάγωγον. Τὸ θέρους ἀφίνετο νὰ βόσκη ὁ ἵππος οὗτος εἰς τὰς νομὰς ἐλευθέρως μετὰ δύο ἢ τριῶν ἄλλων· μολονότι δὲ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ ἦσαν ἡμερώτατοι, αὐτὸς δυσκολώτατα ἐκαπιστρώνετο ἐνῶ οὕτω περιέτρεχε λυτός.

Εἰς μάτην τὸν προσεφέρετο βρόμη, ἀραβόσιτος, καὶ ἄλλα ἐλκυστικά· ἀλλ' ἀφοῦ ἄπαξ ἐγεύθη τὸ ἄλας, εὐθὺς ὑπεδουλώθη εἰς τὸ πάθος του· ἡ μαγικὴ αὐτοῦ δύναμις ἦτο θαυμαστὴ, διότι ἀπ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ὅποισδήποτε οἰκιακὸς ἠμπόρει εὐκόλως νὰ τὸν δουλαγωγῆσῃ, προσφέρων εἰς αὐτὸν ἡμίσειαν οὐγγίαν ἄλατος. Τῶντι δὲν ἦτο χρεῖα νὰ τὸν κολακεύσῃ τις, ὥστε νὰ στέρξῃ νὰ πιασθῇ· ἐξ ἐναντίας, αὐτὸς ἐκουσίως ἤρχετο εἰς τὸν δουλαγωγόν του, καὶ ἐπροσπάθει, κολακεύων αὐτὸν, νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ ἄλας.

Συνειδέζουσι περιπλέον οἱ Ἀμερικανοὶ γεωργοὶ νὰ ῥαντίζωσιν ἄλας ἐπὶ τοῦ ξηροχόρτου ἐν ᾧ καιρῷ ἀποταμιεύουσι αὐτό. Ὅποταν μὲν ἦναι ξηρὸν τὸ χόρτον, στοχάζονται ὅτι τὸ ἄλας κάμνει αὐτὸ ὑγρότερον· ἀπ' ἐναντίας δὲ, ὅποταν ἦναι ἀτελῶς ἐξηραμμένον, πιστεύουσι ὅτι ὁ ῥαντισμὸς τοῦ ἄλατος συντείνει εἰς τὸ νὰ ἐμποδίξῃ τὴν μούχλαν, πάντοτε ὅμως καθιστᾷ αὐτὸ νοστιμώτερον εἰς τὰ ζῶα· καὶ ἂν τὸ ἄλας ἦναι τῶντι ἀφελίμον εἰς πρόβατα καὶ βόας (καὶ εἰς τὸ ἐνδοτερον τῆς Ἀμερικῆς ἀναμφιβόλως εἶναι τοιοῦτον) καλὸν τι βέβαια προξενεῖται. Ἐνίοτε, ὅποταν ὑπάρχῃ ἔλλειψις χόρτου, παρακινουσι τὰ ζῶα των οἱ γεωργοὶ νὰ τρώωσι παντὸς εἶδους ἄχυρα, μετὰ ἄμυρον ὕδωρ αὐτὰ ῥαντίζοντες.

ΠΑΝΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΗ.

ΔΥΝΑΤΑΙ τις νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ χῶραι εἶναι πολυάνθρωποι (ἂν ἄλλαι περιστάσεις ὑπάρχωσιν αἱ αὐταί) κατὰ τὴν ποσότητα τῆς ἀνθρωπίνου τροφῆς τὴν ὁποίαν παράγουσι, ἢ τὴν ὁποίαν δύνανται ν' ἀποκτήσωσι· καὶ εὐδαίμονες κατὰ τὴν ἐλευθεριότητα μετὰ τὴν ὁποίαν ἡ τροφή αὕτη διαριεῖται, ἢ τὴν ποσότητα τὴν ὁποίαν ἀγοράζει ἐν ἡμεροκάματον. Οἱ σιτοφόροι τόποι εἶναι πολυάνθρωποτεροι τῶν κτηνοτροφούντων, καὶ οἱ ὄρυζοφόροι πολυάνθρωποτεροι τῶν σιτοφόρων. Ἄλλ' ἡ εὐδαίμονία των δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὀλιγανθρωπίαν ἢ τὴν πολυάνθρωπίαν, τὴν πεινίαν ἢ τὰ πλοῦτη των, τὴν νεότητά ἢ τὸ γῆρας των· ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἀναλογίαν, ἣτις ὑπάρχει μετὰ τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς τροφῆς. Ἐν γένει δὲ κάλλιστα ἔχει αὕτη ἡ ἀναλογία εἰς νέας ἀποικίας, ὅπου αἱ γνώσεις καὶ ἡ βιομηχανία τοῦ παλαιοῦ κράτους ἐπενεργοῦσιν εἰς τὴν καρποφόρον ἀνεξάντλητον γῆν τοῦ νέου. Εἰς ἄλλας περιστάσεις, ἢ νεότης ἢ τὸ γῆρας ἐπικρατείας τινὸς δὲν σημαίνει πολὺ κατὰ τοῦτο. Πιθανὸν ὅτι ἡ τροφή τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας διαριεῖται κατὰ ἐλευθεριωτέρας μερίδας τὴν σήμερον εἰς τοὺς κατοίκους αὐτῆς παρὰ πρὸ δισχιλίων, τρισχιλίων, ἢ τετρακισχιλίων ἐτῶν. Φαίνεται δὲ καὶ ὅτι οἱ πτωχοὶ καὶ ὀλιγάνθρωποι ὄρεινοι τόποι τῆς Σκωτίας πάσχουσι μᾶλλον ἀπὸ περισσεῖαν πληθυσμοῦ παρὰ τὰ πολυάνθρωπώτατα μέρη τῆς Εὐρώπης.

ΦΡΕΝΟΛΗΨΙΑ.—Τὸν ἀκόλουθον ὑπολογισμὸν κάμνει ὁ Brière de Boiesmont εἰς τὴν « Διατριβὴν αὐτοῦ περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ Πολιτισμοῦ ὡς πρὸς τὴν Φρενοληψίαν. »—Εἰς τὸ Λονδίνον ὑπάρχει 1 φρενοληπτικὸς εἰς κάθε 200 ἄτομα· εἰς τοὺς Παρισίους, 1 εἰς 222· εἰς τὴν Πετρούπολιν, 1 εἰς 3133· εἰς τὴν Νεάπολιν, 1 εἰς 729· εἰς τὴν Ρώμην, 1 εἰς 418· εἰς τὰ Μεδιολάνα, 1 εἰς 242· εἰς τὸ Τουρίνον, 1 εἰς 434· εἰς τὴν Φλωρεντίαν, 1 εἰς 338· εἰς τὸ Μεδριτον, 1 εἰς 3350· εἰς τὴν Δρέσδην, 1 εἰς 460· εἰς δὲ τὸ Κάιρον, 1 εἰς 30,714.